

Talousarvio 2021

Taloussuunnitelma 2021–2023

Kunnanhallitus 24.11.2020

§ Valtuusto 1.12.2020 § 52

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021–2023

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	3
2	KUNTASTRATEGIA	4
3	YLEISPERUSTELUT	6
3.1	KUNTATALOUDEN KEHITTYMINEN OSANA KANSANTALOUTTA	6
3.1.1	<i>Valtion toimenpiteet</i>	6
3.1.2	<i>Verotulojen ja valtionosuuksien vaikutus kuntatalouteen</i>	7
3.1.3	<i>Kuntien tulot, menot ja lainakanta</i>	7
3.2	KUNNAN TALOUSARVION LÄHTÖKOHDAT	8
3.2.1	<i>Väestömuutokset</i>	8
3.2.2	<i>Työpaikat ja työllisyys</i>	9
3.2.3	<i>Talousarvio ja talousarvion tasapaino</i>	10
3.3	HENKILÖSTÖ	12
3.3.1	<i>Henkilöstömäärä</i>	12
3.3.2	<i>Henkilöstön vuokraus</i>	13
3.3.3	<i>Henkilöstökulut</i>	14
3.3.4	<i>Esimiestyön kehittäminen –Työkykyjohtamisen valmennuspolku</i>	14
4	TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS SEKÄ TILIVELVOLLISET	15
4.1	TILIVELVOLLISET VUONNA 2021	16
5	TULOSLASKELMA	17
5.1	YLEISPERUSTELUT	17
5.2	TULOSLASKELMA JA TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	18
5.3	TOIMINTATULOT JA -MENOT SEKÄ TOIMINTAKATE	20
5.3.1	<i>Yleinen kehitys</i>	20
5.3.2	<i>Maksuosuudet kuntayhtymille</i>	20
5.3.3	<i>Ryhtylän ja Oitin koulun väistötilat</i>	21
5.3.4	<i>Sisäiset erät</i>	21
5.3.5	<i>Suunnitelmavuosien toimintamenot ja -tulot</i>	22
5.4	VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET	23
5.4.1	<i>Verotulot</i>	23
5.4.2	<i>Valtionosuudet</i>	23
5.4.3	<i>Kotikuntakorvaukset</i>	24
6	RAHOITUSOSA	25
6.1	RAHOITUSLASKELMA	25
6.2	LAINAKANTA JA SEN MUUTOKSET	26
6.3	INVESTOINTIMENOT	27
7	KÄYTTÖTALOUSOSA	28
7.1	VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT MÄÄRÄRAHAT JA TULOARVIOT TOIMIALOITTAIN	28
7.2	KUNNANVALTUUSTO	32
7.3	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	34
7.4	TARKASTUSLAUTAKUNTA	35
7.5	KUNNANHALLITUS	36
7.5.1	<i>Kunnanhallitus ja ylin johto</i>	39
7.6	HALLINTO JA SISÄISET PALVELUT -PALVELUKESKUS	42
7.6.1	<i>Keskitetty henkilöstöhallinto</i>	44
7.6.2	<i>Hallinnon sisäiset palvelut</i>	47
7.6.3	<i>Ruoka- ja siivouspalvelut</i>	49
7.7	ELINKEINOT JA KEHITTÄMINEN -PALVELUKESKUS	51

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021–2023

7.7.1	Elinkeinojen kehittäminen.....	53
7.7.2	Ympäristölautakunta	55
7.8	PERUSTURVALAUTAKUNTA	57
7.8.1	Perusturvan hallinto.....	59
7.8.2	Sosiaalityö.....	61
7.8.3	Vammaispalvelut	63
7.8.4	Vanhustenhoidto.....	65
7.8.5	Terveyspalvelut	67
7.9	SIVISTYSLAUTAKUNTA	68
7.9.1	Sivistyksen hallintopalvelut.....	70
7.9.2	Varhaiskasvatus	72
7.9.3	Peruskoulut	74
7.9.4	Toisen asteen koulutus.....	76
7.9.5	Kulttuuri- ja museotoiminta.....	78
7.9.6	Liikunta- ja nuorisotoimi	79
7.9.7	Kirjastotoimi.....	81
7.9.8	Kansalaisopisto	83
7.10	TEKNINEN LAUTAKUNTA	85
7.10.1	Tekniset hallintopalvelut	87
7.10.2	Yhteiskuntatekniset palvelut	89
7.10.3	Tilapalvelu	91
7.10.4	Vesihuoltolaitos.....	93
8	KUNNAN TOIMIELINTEN STRATEGISET VUOSITAVOITTEET	95
9	INVESTOINTISUUNNITELMA 2021–2023	99
10	TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SEURANTA.....	104
11	KONSERNIYHTEISÖILLE JA MUILLE TOIMINNALLISESTI TÄRKEILLE YHTEISÖILLE ASETETUT TAVOITTEET	105
12	LIITTEET	107
	LIITE 1. HAUSJÄRVEN KUNNAN HALLINTO-ORGANISAATIO VUONNA 2021	108
	LIITE 2 TUNNUSLUKIJEN MÄÄRITELMIÄ	109

1 JOHDANTO

Kuntalain 110 §:ssä on säädökset kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnittelukausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.”

Hausjärven kunnan taloussuunnitelma on tehty kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi.

Talousarviota ja -suunnitelmaa on käsitelty toimitelmissä kevään ja syksyn kuluessa. Johtoryhmä aloitti talousarviovalmistelun toukokuussa. Valtuusto piti talousarvioseminaarin toukokuussa ja kunnanhallitus antoi toimialoille valmisteluohjeet ja talousarvioraamin kesäkuussa. Myös lautakunnat ovat käsitelleet talousarviota eri valmisteluvaiheissa. Toimielinten talousarviovalmistelu keskittyi aiempien vuosien tapaan elosyyskuuhun, jonka jälkeen kunnanhallitus kokouksessaan ja valtuusto talousarvioseminaarissaan käsitelivät talousarvioluonnosta lokakuussa ja antoivat jatko-ohjeita talousarviovalmisteluun. Kunnanvaltuusto teki päätöksen vuoden 2021 veroprosenteista kokouksessaan 10.11.2020. Talousarvion ja -suunnitelman osalta lopulliset päätökset tehdään kunnanhallituksessa 24.11.2020 ja kunnanvaltuustossa 1.12.2020.

2 KUNTASTRATEGIA

Hausjärven kuntastrategiaa on päivitetty tilikauden 2019 aikana. Kuntastrategia perustuu Kuntalain 37 §:n mukaisesti arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien hoitamiseen.

Hausjärvi on maakunnallisesti varteenotettava vaihtoehto yritys- ja asuinpaikkana. Monipuolinen tonttitarjonta ja neljä elinvoimaista taajamaa mahdollistavat luonnonläheisen ja turvallisen asumisen edellytykset. Hyvä saavutettavuus luo erinomaiset edellytykset työllistymiselle ja yrittämiselle.

Tämän kuntastrategian keskiössä on kunnan perustehtävien hoitaminen ja palvelujen tuottaminen. Toiminta-ajatuksenamme: **Hausjärven kunta on yhteinen kotikuntamme, joka tarjoaa luonnonläheistä ja turvallista elämistä. Täällä jokaisella on mahdollisuus luoda itselleen onnellinen tulevaisuus.**

Visiomme on olla **ripeä ja palveluvoimainen kunta**. Tämä edellyttää kunnan virkamiesjohdolta ja kuntapäättäjiltä ajan hermolla olemista sekä ketteryyttä niin valmistelussa kuin päätöksenteossa. Kunnan palveluvoimaisuuden takaavat hyvät ja toimivat peruspalvelut.

Arvomme ovat: **ihmisläheisyys, turvallisuus ja luovuus.**

Me olemme: **Kehittyvä ja aktiivinen kunta**
 Meillä: **Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut**
 Ja lopulta: **Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!**

Me yhdessä luomme kehittyvän ja aktiivisen kunnan. Hyvinvoivat työntekijät tuottavat toimivia palveluita tyytyväisille kunnan asukkaille. Arvojen kautta toimimalla luomme ihmisläheistä ja turvallista asuinkuntaa, jossa luovuuden kautta saadaan aikaan uusia ideoita, kehitystä, rohkeutta ja draivia suunnatessa kohti tulevaisuutta.

Kunnan strategiasta määritellyt 7 avainprojektia ovat:

1. Toimiva työyhteisö – henkilöstölähtöinen kehittäminen
2. Maakunnallisen Soten toteuttaminen
3. Tulevaisuuden asumisympäristö – taajamien kehittämissuunnitelmat ja kaavoitus
4. Tulevaisuuden liikkumisjärjestelmä – kevyen liikenteen väylät
5. Talouden sopeuttamisohjelman toteuttaminen
6. Älykäs kunta – taajamien kuituverkot, digitaaliset alustat
7. Kasvukäytävä – nopeat junayhteydet: päärata, Riihimäki-Lahti

Toimialasta vastaava toimielin hyväksyy toimenpiteet ja tavoitteet sekä tarvittaessa erilliset toteuttamissuunnitelmat valtuuston asettamien strategisten päämäärien ja strategian osa-alueiden saavuttamiseksi.

Keskeisimmät kunnan toimintaa ohjaavat ja strategiaa täydentävät ohjelmat ovat elinvoimaohjelma, markkinointi- ja viestintäsuunnitelma, hyvinvointikertomus, kaavoitusohjelma sekä henkilöstöohjelma. Kuntastrategiaa toteutetaan talousarvion kautta määrittämällä vuosittaiset toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntastrategian toteutumista arvioidaan vuosittain osana tilinpäätöstä ja osavuosikatsausta. Kuntastrategia päivitetään valtuustokauden päättyessä vuonna 2021.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Talousarvioon on sisällytetty tuloarvioiden ja määrärahojen kaltaisten taloudellisten tavoitteiden lisäksi strategiaan perustuvia toiminnallisia tavoitteita. Toiminnalliset tavoitteet on esitetty yhteenvedona talousarviokirjan luvussa 8.

3 YLEISPERUSTELUT

3.1 Kuntatalouden kehittyminen osana kansantaloutta

Valtiovarainministeriön lokakuussa 2020 julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 4,5% vuonna 2020. Julkisten menojen lisääntyminen tukee talouskasvua ja BKT:n arvioidaan kasvavan 2,6% vuonna 2021 ja 1,7% vuonna 2022. Koronaepidemian äkkipysäyksestä nopeimmin näyttää palautuvan yksityinen kulutus, mutta yksityisen kulutuksen kasvun arvioidaan jäävän vaiheiksi. Investointien toipumista heikentää myös asuinrakentamisen väheneminen. Vienti ja teollisuustuotanto kärsii pandemian jatkumisesta ja niiden arvioidaan kääntyvän kasvuun vasta ensi vuonna.

Julkisen talouden alijäämän arvioidaan kasvavan tänä vuonna 18 miljardiin euroon samalla, kun julkisyhteisöjen velka nousee noin 70%:iin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Julkisen talouden arvioidaan lähivuosina pysyvän alijäämäisenä samalla, kun velkasuhde kasvaa edelleen. Velkaantuminen on ongelmana niin kunnilla kuin koko julkisella taloudella. Koronapandemiasta johtuvan velkaantumisen lisäksi julkisessa taloudessa on rakenteellinen alijäämä, joka ennusteen mukaan kasvaa lähivuosina. Julkista taloutta heikentävät hidas talouskasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä julkisen sektorin menonlisäykset.

Taloudellisen katsauksen mukaan työllisyyden arvioidaan supistuvan 2% vuonna 2020, palautuen vasta ensi vuoden loppupuolella. Työttömyysasteen arvioidaan nousevan 8,2%:iin vuonna 2021 ja sen palautuminen koronaa edeltävälle tasolle on hidasta.

Koronapandemia lisää julkisen sektorin velkaantumista ja kehityksen ennustaminen on poikkeuksellisen haastavaa. Kuntatalous heikkeni jo ennen pandemiaa samalla, kun yleinen taloudellinen kehitys kääntyi laskuun jo vuoden 2019 lopussa. Koronapandemian leviämisen estämiseen tähänneet ja tähtäävät rajoitustoimet heikentävät niin bruttokansantuotetta kuin kuntien verotulokertymää.

Kuntatalouden toimintamenoja kasvattaa erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvu. Ikäihmisten määrän kasvun arvioidaan lisäävän lähivuosina sosiaali- ja terveystalouden kysyntää noin prosentin vuosittain. Matala syntyvyys vähentää laskennallisesti varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen tarvetta. Kuntien mahdollisuudet hyödyntää lapsi-ikäluokkien pienenemiseen liittyvää säästöpotentiaali vaihtelee suuresti kunnittain. Ikäihmisten määrän kasvun ja syntyvyyden lisäksi muuttoliike vaikuttaa kuntien talouden niin väestöään menettävissä kuin kasvattavissa kunnissa.

Palkkamenoja kasvattavat kunta-alan palkankorotukset ja kilpailukykysojimuksen lomarahaleikkauksen päätyminen vuonna 2019.

Kuntatalouden painelaskelman mukaan kuntien toimintakatteen alijäämä kasvaa vuonna 2021 5 prosentilla ja kasvu jatkuu vuosina 2022–2024 keskimäärin 3 % vuosivauhdilla. Kuntien verotulojen ja valtionosuuksien ei arvioida kasvavan samassa tahdissa, jolloin kuntatalouden alijäämä kasvaa. Investointien arvioidaan pysyvän ennallaan vuonna 2021, mutta laskevan vuosina 2022-2024.

3.1.1 Valtion toimenpiteet

Kuntatalousohjelma vuosille 2021–2024 on julkaistu 5.10.2020. Kuntatalousohjelman tarkoituksena on arvioida kuntatalouden tilaa ja kuntien mahdollisuuksia selvittää peruspalvelujen järjestämisestä talousarvioesityksen ja julkisen talouden suunnitelman mukaisilla toimenpiteillä.

Talousarvio 2021 Taloussuunnitelma 2021-2023

Valtio on tukenut merkittävästi yksityis- ja julkissektoria koronapandemian keskellä, joka kasvattaa valtion velkaantumista. Kuntasektoria on tuettu erityisesti valtionosuuksien ja –avustuksien sekä lisäämällä kuntien yhteisöveron jako-osuutta. Koska koronapandemia jatkuu edelleen voimakkaana koko maailmassa, tukeminen jatkuu vuonna 2021.

Koronapandemiasta johtuen velkaantumisen hillitsemisen toimenpiteitä on lykätty, eikä hallitusohjelman tavoitteita tultane saavuttamaan.

Valtio on lisännyt kuntien tehtäviä viime vuosina ja lisäykset jatkuvat edelleen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaan valtionosuus uuteen tai laajenevaan tehtävään on 100 prosenttia. Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 vuoteen. Vanhuspalvelujen hoitohenkilöstön vähimmäismitoitusta nostetaan. Kuntien toimintatuotot alenevat varhaiskasvatusmaksujaen osalta, mikä vähentää kuntien maksutuloja vuositasolla 70 milj. eurolla. Muutos tulee voimaan 1.8.2021, joten maksutulojen alenema on vuonna 2021 noin 30 milj. euroa. Maksutulojen menetys kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pysyvästi. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia uudistetaan, minkä arvioidaan vähentävän maksutuloja 17 milj. eurolla vuonna 2021.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta valmistellaan. Uudistus siirtäisi sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä pelastustoimen tehtävät kunnilta perustettaville sote-maakunnille. Uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien talouteen ja toimintaan.

3.1.2 Verotulojen ja valtionosuuksien vaikutus kuntatalouteen

Vuoden 2021 talousarvioesityksessä kuntien valtionavut ovat yhteensä 12,4 mrd. euroa eli noin 0,8 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa. Vuoden 2020 aikana on annettu kuitenkin useita lisätalousarvioita, joissa on tuettu kuntia ja sairaanhoitopiirejä koronakriisin aiheuttamien taloudellisten haasteiden vuoksi. Kuntien valtioapujen kokonaisumma muodostuukin noin 13,2 mrd. euroksi eli valtionavut laskevat noin 0,8 mrd. eurolla vuonna 2021, vaikka valtio osoittaa peruspalvelujen valtionosuuksiin 300 milj. euron kertaluontoisen lisäyksen, josta 20 milj. euroa kohdistetaan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen ja kuntien uusiin tai laajeneviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan jatkossakin laskennallinen täysimääräinen rahoitus.

Kuntatalousohjelman mukaan koronavirustilanteeseen välittömästi liittyvät kustannukset esimerkiksi testaukseen, jäljittämiseen ja potilaiden hoitoon liittyen korvataan kunnille täysimääräisesti. Tähän varataan vuonna 2021 yhteensä 1,66 mrd. euroa.

Verotulojen ennustamiseen liittyy huomattavasti epävarmuutta koronapandemiasta johtuen. Yhteisöveron jako-osuuden korotusta jatketaan vielä vuonna 2021. Kuntaliiton koko maata koskevan ennusteen mukaan verotulot kasvavat tämänhetkisestä vuoden 2020 verotuloarviosta 3,1%:lla ja vuoden 2019 toteutuneisiin verotuloihin nähden 5,9%:lla.

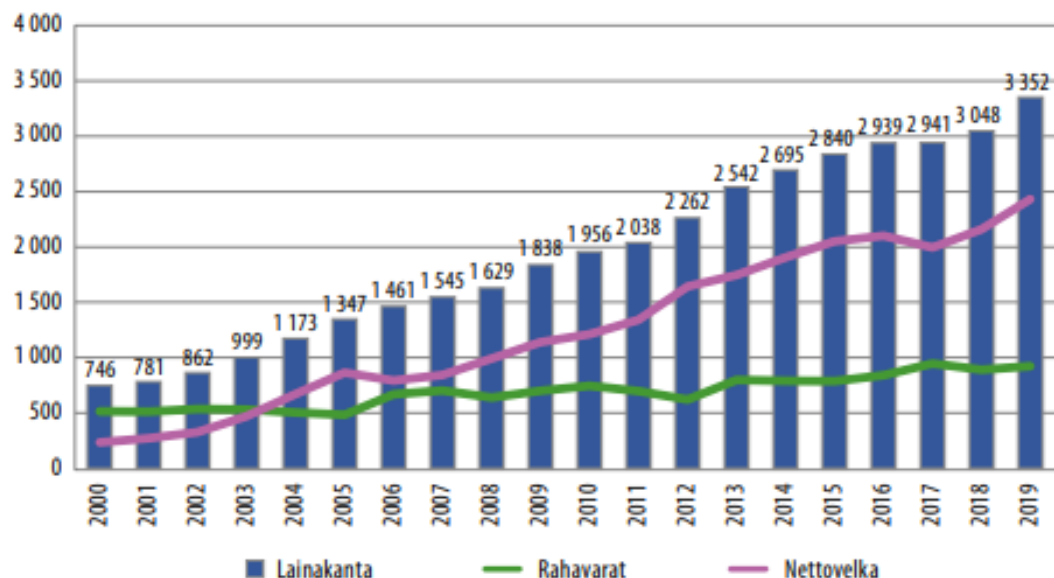
3.1.3 Kuntien tulot, menot ja lainakanta

Vuoden 2019 tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalouden toimintakate heikkeni noin 1,3 mrd. euroa ja vuosikate noin 0,3 mrd. euroa. Sekä toimintamenot että lainakanta kasvoivat samalla, kun vuosikate aleni. Kuntien menot kasvoivat noin 3 prosenttia. Kuntien verorahoituksessa oli kuitenkin havaittavissa myönteistä kehitystä. Kuntatalouden lainakanta kasvoi 2,5 mrd. eurolla yhteensä 21,9 mrd. euroon. Kuntatalouden

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

heikkenevä toiminnan ja investointien rahavirta näkyy jatkossakin kuntien lainakannoissa. Vuosina 2019–2024 kuntien lainakannan asukasta kohden laskettuna arvioidaan kasvavan noin 40 prosenttia.

Taulukko 1. Manner-Suomen kuntien lainakanta vuosina 2000-2019, euroa/asukas (lähde Kuntatalousohjelma 2021)

Vuoden 2020 kuntatalouden merkittävien tukitoimien ansiosta kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan kasvavan ja tilikauden tuloksen muodostuvan n. 1,2 mrd. euroa positiiviseksi. Toiminnan ja investointien rahavirta vahvistuu vuonna 2020 poikkeuksellisen heikkoon viime vuoteen verrattuna, mutta pysyy nettoinvestointien kasvaessa negatiivisena ollen n. -0,8 mrd. euroa.

3.2 Kunnan talousarvion lähtökohdat

3.2.1 Väestömuutokset

Tilastokeskuksen tuoreimman väestöennusteen mukaan Suomessa ei 15 vuoden kuluttua ole enää yhtään maakuntaa, jossa syntyy enemmän ihmisiä kuin kuolee, jos syntyvyys pysyy nyt havaitulla tasolla. Suomen väkiluku lähtee nykyisellä kehityksellä laskuun vuonna 2031.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Taulukko 1 Kuntaliiton verotulojen ennustekehikko, Hausjärvi 10/2020

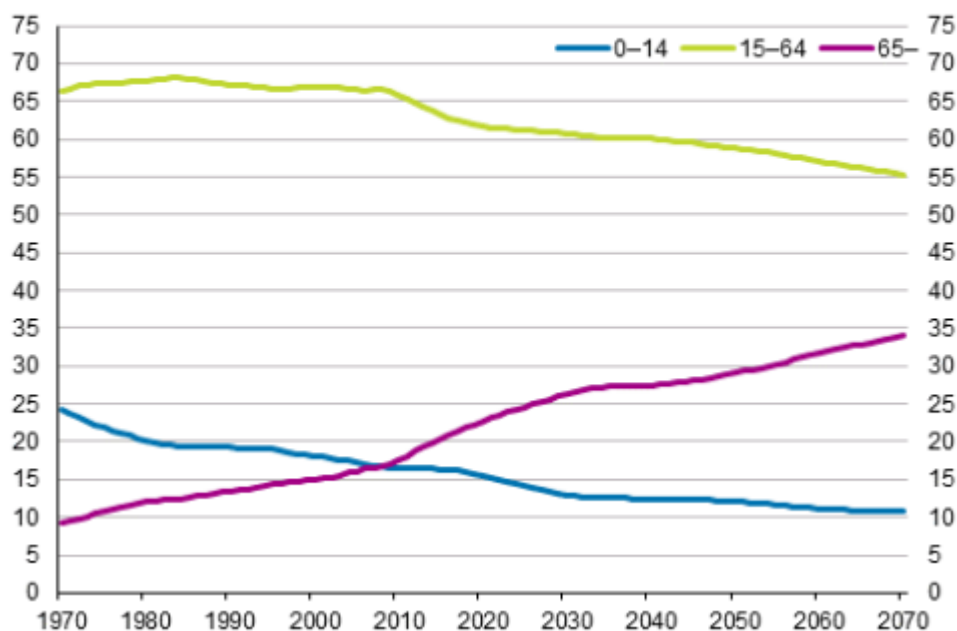
KUNNALLISVERON VEROPOHJA						
VEROVUOSI	2018	2019	2020**	2021**	2022**	2023**
VÄESTÖ ikäryhmittäin, 31.12.						
0 - 24 vuotiaat	2 270	2 155	2 186	2 138	2 090	2 043
Muutos %	-2,5	-5,1	1,4	-2,2	-2,2	-2,2
25 - 64 vuotiaat	4 409	4 298	4 234	4 168	4 106	4 048
Muutos %	-1,5	-2,5	-1,5	-1,6	-1,5	-1,4
+ 65 vuotiaat	1 738	1 807	1 828	1 860	1 892	1 923
Muutos %	2,2	4,0	1,2	1,8	1,7	1,6
Asukasluku vuoden lopussa	8 417	8 260	8 248	8 166	8 088	8 014
Muutos %	-1,0	-1,9	-0,1	-1,0	-1,0	-0,9

Lähde: Kuntakohtainen veroennustekehikko, Kuntaliitto, 10/2020

Kunnan tuloverot ovat riippuvaisia kunnan väestön määrästä. Hausjärven uusi kuntastrategia keskittyykin monelta osin positiivisen väestönkehityksen aikaansaamiseen. Väestönmuutoksia seurataan tarkasti ja analysoidaan niiden vaikutusta palveluverkkoon ja eri toimintoihin. Huoltosuhteen muutokset aiheuttavat väistämättä haasteita myös kuntataloudelle.

Taulukko 2 Ikäryhmien osuus väestöstä, lähde Tilastokeskus

Ikäryhmien osuus väestöstä 1970–2018 ja ennustettu osuus 2019–2070, prosenttia

3.2.2 Työpaikat ja työllisyys

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Hämeen ELY-keskuksen mukaan työttömien työnhakijoiden kokonaismäärä TE-toimistossa kasvoi edellisvuoden syyskuusta kaikissa Kanta-Hämeen maakunnan kunnissa.

Hausjärvellä oli syyskuun lopun työllisyyskatsauksen mukaan Hämeen toiseksi alhaisin työttömyysaste. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Hausjärvellä 6,8%, kun koko Hämeessä prosentti oli 12,5 %. Vuotta aiemmin työttömien osuus työvoimasta oli Hausjärvellä 4,3%.

Lukumääräisesti työttömiä työnhakijoita oli syyskuun 2020 lopussa Hausjärvellä 272, kun edellisen vuoden vastaavana ajankohtana työttömiä työnhakijoita oli 172.

Taulukko 3 Työttömien osuus (%) työvoimasta kuukauden lopussa

KUNTA	syys.20	syys.19	syys.18	syys.17	MUUTOS 9/19- 9/18	MUUTOS 9/19- 9/18	MUUTOS 9/18-9/17
Hattula	7,4	5,6	5,3	6,4	1,8	0,3	-1,1
Hämeenlinna	11,4	8,6	9,5	10,4	2,8	-0,9	-0,9
Janakkala	9,5	6,8	6,8	8,2	2,7	0,0	-1,4
Forssa	12,2	9,7	9,3	11,0	2,5	0,4	-1,7
Humppila	10,5	9,5	8,6	9,2	1,0	0,9	-0,6
Jokioinen	7,7	7,3	7,7	8,5	0,4	-0,4	-0,8
Tammela	7,4	6,2	5,9	8,2	1,2	0,3	-2,3
Ypäjä	9,2	6,7	6,8	8,3	2,5	-0,1	-1,5
Hausjärvi	6,8	4,3	5,4	5,4	2,5	-1,1	0,0
Loppi	6,4	4,4	4,2	5,5	2,0	0,2	-1,3
Riihimäki	10,0	7,2	7,8	9,2	2,8	-0,6	-1,4

Lähde: TEM työnvälitystilastot, muokattu

3.2.3 Talousarvio ja talousarvion tasapaino

Strategian mukaisesti talousarviolla pyritään takaamaan kunnan toimivat palvelut. Ensi vuoden talousarvio ei sisällä rakenteellisia muutoksia muilta osin kuin kotisairaanhoidon siirron osalta.

FCG on laatinut kunnalle vuonna 2019 talouden sopeuttamisohjelman, jonka mukaan investointisuunnitelman toteuttaminen ja talouden pitäminen kestäväällä pohjalla edellyttää noin miljoonan euron vuotuista sopeuttamista toimintakuluista. Vuonna 2020 tehtiin palveluverkkoselvitykset koulujen ja varhaiskasvatuksen osalta, joita on hyödynnetty talousarviovalmistelussa. Vuoden 2020 tulos tulee olemaan reilusti ylijäämäinen, mutta sopeuttamistyötä tarvitsee jatkaa vuosittain, sillä tulevien vuosien taloustilanne näyttää huomattavan tiukalta. Taloudellista tasapainoa tarvitaan tuleviin huoltosuhteen aikaansaamiin muutoksiin ja investointitarpeisiin. Erityisesti terveyspalveluiden kasvavat kustannukset ja kotikuntakorvauskustannusten kasvu aiheuttavat kustannuspaineita menoihin.

Lisäpanostukset talousarviossa kohdistuvat pääasiassa sosiaalipalveluiden lisäresursointiin. Lisäksi vuodelle 2021 on varattu Ryttylän koulun väistötilojen vuokra (n. 334 000€) koko vuodelle, koska sopimus oli jäänyt irtisanomatta ja vuokra joudutaan maksamaan, vaikka Ryttylän koulu valmistuukin.

Hausjärvellä toimintakulujen arvioidaan kasvavan vuodesta 2020 vuoteen 2021 3,9 %. Osa kasvusta (n.0,5%-yksikköä) johtuu kotisairaanhoidon henkilöstön siirrosta Riihimäen seudun terveyskeskuksen kun-

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

tayhtymältä Hausjärven kunnalle. Terveyspalvelujen kulut kasvavat Hausjärvellä 5,8 %. Terveyspalvelujen kuluissa ei ole huomioitu koronakuluja, jotka valtio on luvannut korvata täysimääräisesti. Kunnan palkkamenoja kasvattavat kunta-alan palkankorotukset. Ansiotason nousuun on varauduttu vuoden 2021 talousarviossa 2,59%:lla (KVTES) ja 2,02%:lla (OVTES).

Verotulojen arvioidaan alenevan 1,3 % kunnan alkuperäiseen ja kasvavan 2,3 % kunnan muutettuun talousarvioon nähden. Valtionosuuksien arvioidaan kasvavan 8,0 % verrattuna kunnan alkuperäiseen ja alenevan 8,1 % verrattuna kunnan muutettuun talousarvioon.

Kunnan taseessa on ylijäämää aikaisemmilta tilikausilta noin 4,9 milj. euroa, kun huomioidaan lomapalkkavelan korjaus edellisten tilikausien ylijäämiä pienentävänä eränä. Vuoden 2021 talousarvio on noin 59 000 euroa ylijäämäinen. Tuloksen ennakointia vaikeuttaa kuitenkin koronaepidemia. Verotulot on arvioitu talousarvioon noin 0,25 miljoonaa euroa Kuntaliiton ennustetta maltillisemmin.

Investointitarpeet kasvattavat kunnan lainakantaa. Ryttylän koulun C-osan uudisrakennus on valmis 15.12. 2020. Ryttylän koulun pihatyöt ym. ja Ryttylän urheilukentän investoinnit sisältyvät vuoden 2021 talousarvioon. Investointisuunnitelman taloussuunnitelmavuodet sisältävät esityksen Oitin koulun uudisrakennukseksi.

Talousarvion keskeiset tuloperusteet on vahvistettu kunnanvaltuustossa 10.11.2020 seuraavasti:

- tuloveroprosentti vuodelle 2021 on 21,50 %
- kiinteistöveroprosentit on vahvistettu seuraaviksi:
 - yleinen kiinteistöveroprosentti 1,25 %
 - vakituiset asuinrakennukset 0,45 %
 - muut asuinrakennukset 1,05 %
 - yleishyödylliset yhteisöt 0,50 %
 - rakentamaton rakennuspaikka 4,00 %
 - voimalaitosrakennukset 3,00 %
- verojen tilityserien arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton veroennustekehikkoa
- valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton julkaiseman valtionosuuslaskurin avulla
- maksuja ja taksoja ei ollut tarvetta korottaa tulevalle vuodelle

Valtio on luvannut korvata koronavirustilanteeseen välittömästi liittyvät kustannukset esimerkiksi testaukseen, jäljittämiseen ja potilaiden hoitoon liittyen korvataan kuntasektorille täysimääräisesti ja varannut tähän Kuntatalousohjelman mukaan vuodelle 2021 yhteensä 1,66 mrd. euroa.. Näiden osalta tehdään tarvittavat talousarviomuutokset vuoden 2021 aikana, kun on selvillä, millä tavoin kunnille ja sairaanhoitopiireille ko. erät korvataan ja mitkä ovat kyseiset kustannukset.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia aiotaan uudistaa, jonka arvioidaan vähentävän kuntien maksutuloja yhteensä 17 milj. eurolla vuonna 2021. Tästä johtuvaa toimintatuottoarvion alenemista ei ole huomioitu vielä kunnan talousarviossa.

Suunnitelmavuosien 2022-2023 kulut on arvioitu vuoden 2021 tasoisiksi, mutta vuoden 2023 luvuissa on huomioitu sote-uudistuksen arvioitus vaikutus kuntaan.

Assi-sairaalan vaikutukset kuntakonsernin lainakantaan ja kuntamaksuosuuksiin

Assi-sairaalan hanke on parhaillaan kehitysvaiheessa ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän

yhtymävaltuuston on tarkoitus päättää joulukuussa, siirrytäänkö Assi-sairaalan osalta toteuttamisvaiheeseen eli sairaalan rakentamiseen. Tavoitehinta sairaalahankkeelle on 304 miljoonaa euroa. Kehitysvaiheen kustannukset (budjetti 28,9 miljoonaa euroa) sisältyvät hankkeen kokonaiskustannusarvioon. (sairaanhoitopiirin hallitus 8.9.2020/130§). Kehitysvaiheessa on ollut haasteita tavoitehintaan pääsemisessä ja allianssikumppanien yhteistyössä, jonka arvioidaan edelleen muodostavan riskin (sairaanhoitopiirin hallitus 8.9.2020/130§) hankkeen jatkamiseksi. Hanke keskeytettiin jo keväällä 2020, mutta kehitysvaihe käynnistettiin uudelleen yhtymähallituksen 8.9.2020 päätöksellä.

Hausjärven kuntakonsernilla oli 31.12.2019 konsernilainaa yhteensä 26,35 miljoonaa euroa. Konsernitilinpäätöksessä kuntayhtymien lainat yhdistellään peruspääoman suhteessa. Sairaanhoitopiirin 304 miljoonan euron laina nostaisi Hausjärven kuntakonsernin lainaa noin 14,5 miljoonalla eurolla. Mikäli uusi sairaala päätetään rakentaa, kuntakonsernin lainakannan arvioidaan nousevan yli 50%:lla. Tämä lisäisi merkittävästi sekä kunnan vastuuta ja riskejä. Esimerkiksi tämänhetkinen kriisikuntakriteeri konsernilainoista ylitettäisiin.

Kriisikuntakriteerit ovat uudistumassa vuodesta 2022 alkaen, jonka johdosta uusien kriteerien osalta vertaailua pystytään tekemään tarkemmalla tasolla vasta myöhemmin, sillä esimerkiksi konsernilainakriteeri muuttuu suhteelliseksi siten, että konsernilainojen osalta kriisikuntakriteeri täyttyy, mikäli asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla. Kriisikunnaksi joutuminen edellyttää neljän eri kriisikuntakriteerin täyttymistä tai sitä, että kunnan alijäämää ei ole saatu katetuksi säädettyssä ajassa tai konsernin alijäämä on kasvanut liian suureksi.

Assi-sairaalan rakentaminen nostaisi merkittävästi myös sairaanhoitopiirin rakennusten tasearvoa. 31.12.2019 sairaanhoitopiirin rakennusten tasearvo oli 109,2 miljoonaa euroa. Uuden sairaalan vuosittaiset poistot olisivat noin 15,2-6,1 miljoonaa euroa 20-50 vuoden poistoajoilla laskettuna. Kunnan laskennallinen osuus Assi-sairaalan vuosipoistosta olisi 0,7 miljoonasta 0,3 miljoonaan euroon /vuosi poistoajasta riippuen.

Tiedossa on myös lisäpoistoja nykyisten rakennuksien osalta. Sairaanhoitopiirin hallitus hyväksyi vuoden 2018 tilinpäätökseen aluksi 60 miljoonan euron lisäpoiston, joka kirjattiin tulosvaikutteisesti nykyisten rakennusten tasearvon alentamiseksi lähemmäs todellista arvoa. Alaskirjauksesta johtuva pysyvien vastaavien vähennys esitettiin katettavaksi alentamalla sairaanhoitopiirin omaa peruspääomaa 60 milj. euroa, josta Hausjärven laskennallinen osuus olisi ollut noin 2,85 miljoonaa euroa. Peruspääomasta kattaminen osoitautui kuitenkin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston linjausten perusteella kirjanpitolain tulkinnan vastaiseksi, jolloin sairaanhoitopiiri muutti tilinpäätöstään siten, että lisäpoistoja rakennuksista ei toteutettu ollenkaan vuonna 2018. Hausjärven kunta teki kuitenkin pakollisen varauksen 1/8-osasta kunnan laskennallisesta lisäpoiston osuudesta (356 871,36 euroa). Sairaanhoitopiiri teki 1 miljoonan euron lisäpoiston rakennuksista vuonna 2019 ja kunnan tekemää pakollista varausta pienennettiin 95 165,70 eurolla 31.12.2019. Alun perin suunnitellusta 60 miljoonan euron lisäpoistosta on siis tekemättä vielä suurin osa, joten Assi – sairaalan valmistumiseen mennessä olisi odotettavissa merkittäviä lisäpoistoja.

3.3 Henkilöstö

3.3.1 Henkilöstömäärä

Vuoden 2021 talousarvio sisältää neljän uuden vakituisen henkilön palkkauksen: taloussihteeri, ICT-suunnittelija sekä kaksi kotihoidon yöhoitajaa. Lisäksi kotisairaanhoito siirtyy Riihimäen seudun terveyskeskuskuntayhtymältä Hausjärven kunnan toteutettavaksi 1.1.2021 alkaen, jolloin 5 henkilöä siirtyy kunnan palvelukseen. Perusturvan toimialalla viisi määräaikaista varahenkilöä esitetään vakinaistettavaksi vuoden

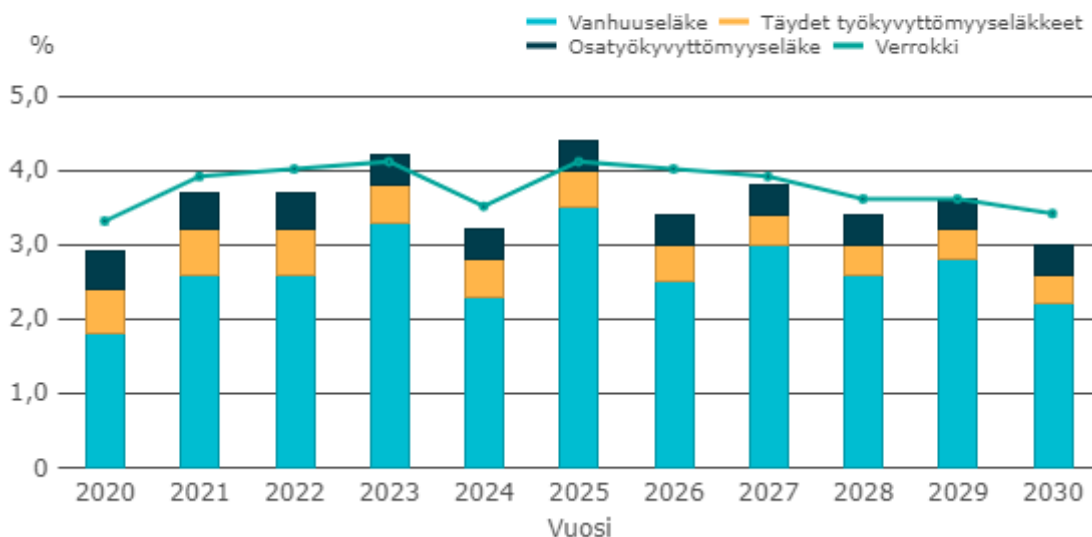
Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

2021 alusta, josta aiheutuu lisäystä vuoden 2020 talousarvioon noin 0,15 henkilötyövuotta. Henkilöstö vähenee perusopetuksen opettajien osalta 1.8.2021 alkaen 3 henkilöllä, jolloin vuoden 2021 htv-määrän arvioidaan vähenevän noin 1,25 htv:lla. Teknisen toimelle esitetään lisättäväksi väliaikaisesti 0,5 henkilötyövuotta vuodelle 2021.

Hausjärven kunnan henkilöstömäärä on vuoden 2020 aikana ollut keskimäärin 400, henkilötyövuosiksi muutettuna luku on 404 (arvio) ja henkilöstön keski-ikä on 47,7 vuotta (arvio).

Taulukko 4 Hausjärven kunnan eläköitymisennuste Kevan Avaintiedot -palvelun mukaan

Eläköitymisennuste

Ennusteessa kuvataan vakuutettujen arvioitu eläköityminen aikasarjana vuosittain. Ennuste perustuu vuoden 2016 lopussa vakuutettuna olleiden työ- ja virkasuhteisten tilanteeseen sekä vuoden 2018 alun organisaatiotilanteeseen. Ennusteessa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt.

Vanhuuseläkkeet sisältävät varhennetut vanhuuseläkkeet, täydet työkyvyttömyyseläkkeet sisältävät kuntoutustuet ja osatyökyvyttömyyseläkkeet sisältävät osakuntoutustuet. Työuraeläkkeet sisältyvät täysiin työkyvyttömyyseläkkeisiin.

Prosenttiosuudet on laskettu vertaamalla eläköityvien määrää vastaavaan edeltävänä vuotena palveluksessa 31.12. olevien henkilöiden joukkoon. Vuoden 2017 eläkeuudistuksesta johtuen alimmat eläkeiät nousevat syntymävuoden mukaan portaittain. (Keva, Avaintiedot 2020.)

3.3.2 Henkilöstön vuokraus

Kunta hankkii enintään kolmen kuukauden mittaisiin määräaikaisiin työsuhteisiin vanhustenhuollossa, vammaispalveluissa, varhaiskasvatuksessa ja ruoka- ja siivouspalveluissa tarvittavan sijaistyövoiman Saras-tiarekry Oy:ltä (entinen Seuturekry Oy) vuokratyövoimana.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Vuonna 2019 Sarastiarekry Oy:ltä hankittu sijaistuntimäärä oli 25 148 tuntia 8,9 HTV (2018: 34 545 tuntia 12,2 HTV). Vuonna 2020 syyskuun loppuun mennessä sijaistunteja on Sarastiarekry Oy:ltä hankittu 11 702, 4,4 HTV (2019: 19 999 tuntia, 7,1 HTV). Vuonna 2019 Sarastiarekry Oy:ltä hankittu sijaistuntimäärä oli 25 148 tuntia 8,9 HTV (2018: 34 545 tuntia 12,2 HTV). Vuonna 2020 syyskuun loppuun mennessä sijaistunteja on Sarastiarekry Oy:ltä hankittu 11 702, 4,4 HTV (2019: 19 999 tuntia, 7,1 HTV).

Sarastiarekry Oy:n sijaiskustannukset vuonna 2019 olivat 673 394 euroa (2018: 938 718 €). Syyskuun 2020 loppuun mennessä sijaiskustannukset olivat 330 155 euroa.

Sarastiarekry Oy:n sijaiskustannusten hillitsemiseksi vuoden 2018 lopusta saakka Hausjärven kunnan tukipalveluiden sijaistarpeiden täyttöön on tehty muutoksia palkkaamalla sijaisia Sarastiarekryn kautta vain osalle sijaisuspäivistä ja täyttämällä tarvetta työn muokkaamisella. Lisäksi on rekrytoitu sisäisiä varahenkilöitä.

3.3.3 Henkilöstökulut

Henkilöstökuluihin on vuonna 2021 varattu noin 19,5 miljoonaa euroa. Palkkasidonnaisten henkilöstösivukulujen arvioidaan vuonna 2021 olevan 20,35 %.

Talousarvion lähtökohtana on ollut kunnanhallituksen linjauksen mukaisesti, että toimialojen kustannukset pysyisivät työehtosopimusten mukaisia palkankorotuksia lukuun ottamatta kuluvan vuoden talousarvion tasolla.

Talousarvioon on sisällytetty vuoden 2021 osalta 2,59%:n korotus (KVTES) ja 2,02%:n korotus (OVTES) palkankorotuksia varten. Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 28.2.2022 saakka.

Vakituisen henkilöstön palkat on laskettu käytössä olevan FPM -budjetoinnin palkkasuunnittelu-osion kautta henkilöittäin. Laskennan pohjana olleisiin kevään 2020 palkkatietoihin on tehty tarvittavat muutokset. Talousarvion henkilösivukulujen laskennassa on käytetty seuraavia sivukuluprosentteja: palkkaperusteinen eläkemaksu 16,83 %, työnantajan sairausvakuutusmaksu 1,53 %, tapaturmavakuutusmaksu 0,25 %, työtömyysvakuutusmaksu 1,70 % ja ryhmähenkivakuutusta vastaava taloudellinen tuki 0,04%. Tämän lisäksi talousarvioon on varattu Kevan ennakkolaskelman mukaisesti eläkemenoperusteisiin maksuihin 618 400 euroa (kuluvana vuonna 632 700 euroa). Eläkemenoperusteiset maksut ja on budjetoitu jokaiselle toimialalle aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

3.3.4 Esimiestyön kehittäminen –Työkykyjohtamisen valmennuspolku

Keva on myöntänyt Hausjärven ja Kärkölen kunnille työelämän kehittämisrahaa 50 000 euroa yhteishankkeeseen vuosille 2019–2021. Hausjärven kunnan omavastuuosuus hankkeesta on hankevuosina yhteensä 15 000 euroa. Hanke keskittyy työkykyjohtamisen kehittämiseen kunnissa.

4 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS SEKÄ TILIVELVOLLISET

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on lain mukaan käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Valtuusto hyväksyy talousarvion aina edellisen vuoden loppuun mennessä.

Kunnan toiminta on jaettu toimialoihin ja palvelukeskuksiin, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia tasoja. Elinkeinot ja kehittäminen-palvelukeskus sisältää myös ympäristölautakunnan.

Uuden strategian mukaisesti valtuustotasolla määritellään suuntaviivat ja toimialoilla toteuttamissuunnitelmat kunnanvaltuuston strategisten päämäärien saavuttamiseksi. **Toimialakohtaiset, toimialoilla hyväksytyt, sitovat toiminnalliset tavoitteet on esitetty koottuna käyttötalousosan lopussa.** Toimiala raportoi tavoitteiden toteutumisesta lautakunnalle, joka antaa seurannan edelleen tiedoksi hallitukselle ja valtuustolle. Konserniyhteisöjä ja muita toiminnallisesti tärkeitä yhteisöjä koskevat toiminnalliset tavoitteet on esitetty talousarviokirjan lopussa.

Sitova tavoite sitoo kunnanhallitusta, lautakuntia, palvelukeskuksia ja viranhaltijoita samalla tavoin kuin määräraha. Sitovat tavoitteet ovat tavalla tai toisella mitattavissa. Tilinpäätökseen liittyvässä toimintakertomuksessa verrataan toteutunutta toimintaa valtuuston hyväksymiin sitoviin tavoitteisiin. Tulos- ja vastualueita koskevissa osissa on esitetty painopistealueita, tavoitteita ja tunnuslukuja, jotka ovat luonteeltaan operatiivisia, eikä niillä ole sitovuutta toimielimiin nähden.

Käyttötalousosan ja investointiosan sitovuus on seuraava:

1. Käyttötalousosan määrärahojen käytöstä ja tuloarvioiden toteutumisesta päättää toimielintasolla valtuusto. Määrärahojen käytöstä ja tuloarvioiden toteutumisesta tulosaluetasolla päättää asianomainen toimielin.
2. Vuoden aikana raportoidaan määrärahojen mahdollisista ylityksistä lautakunnalle ja edelleen kunnanhallitukselle. Valtuuston hyväksyntä tarvitaan, jos menojen ylitystä tai tulojen alitusta ei saada katettua toimialan sisältä. Merkittävät toimialan sisältä katetut tuloarvioiden alitukset ja menoarvioiden ylitykset annetaan valtuustolle tiedoksi vähintään osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä.
3. Valtuusto päättää sitovasti investointimäärärahojen käytöstä ja tuloarvioiden toteutumisesta hankeryhmittäin. Valtuuston hankeryhmittäin päättämistä osista hanketasolla päättää tekninen lautakunta. Hankinnoissa noudatetaan Hausjärven kunnan hankintaohjetta. Valmistuneista hankkeista raportoidaan erikseen sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti.
4. Valtuusto hyväksyy sitovasti seuraavat tuloslaskelmaosan määrärahat sekä tulo- ja menoarviot: verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut sekä rahoitusosasta antolainojen lisäyksen ja vähennyksen sekä lainakannan muutoksen.
5. Tilikauden aikana nostettavista pitkäaikaisista lainoista päättää kunnanhallitus. Lyhytaikaisen lainan nostamisesta päättää talousjohtaja.
6. Investointiosan irtaimen määrärahan siirrosta käyttötalousosaan päättää kunnanhallitus.
7. Toimielimet eivät saa päättää käyttösuunnitelmissaan sisäisten erien käytöstä.
8. Kunnanhallitus voi tarvittaessa täsmentää näitä määräyksiä talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa.

4.1 Tilivelvolliset vuonna 2021

Hausjärven kunnan hallintosäännön 35 §:ssä todetaan tilivelvollisuudesta seuraavaa: *”Kunnanvaltuusto määrittää luottamustoimielimet, joiden jäsenet ovat tilivelvollisia ja tilivelvolliset viranhaltijat virkanimikkeen tarkkuudella voimassaolevien sääntöjen ja talousarviorakenteen perusteella. Tilivelvolliset päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä tai tehtävien tai virkanimikkeiden muuttuessa.”*

Tilivelvollisten määrittelemineen liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Tilivelvolliset on määriteltävä mm. siksi, että valtuuston vastuuvapauslausunto tilinpäätöksestä kohdistuu heihin. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston ja tilintarkastajan arvioitavaksi. Näin ollen tilivelvolliseen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja tilivelvolliselle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Kuntalain 125 §:n tarkoittamalla tavalla tilivelvollinen on **kunnan toimielimen jäsen ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtava viranhaltija**. Johtavana viranhaltijana voidaan pitää toimielimen esittelijöitä ja toimielimen tehtäväalueella itsenäisesti tehtäväkokonaisuudesta vastaavia viranhaltijoita vähintään silloin, kun he ovat suoraan toimielimen alaisia.

Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin – esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta.

Tilivelvolliset vuonna 2021 ovat seuraavat:

Toimielin

Tulosalue

Keskusvaalilautakunnan toiminnot
Tarkastuslautakunnan toiminnot
Kunnanhallituksen alaiset toiminnot:
Hallinto ja sisäiset palvelut –palvelukeskus
 Ruoka- ja siivouspalvelut
Elinkeinot ja kehittäminen –palvelukeskus
 Ympäristölautakunnan alaiset toiminnot
Perusturvalautakunnan alaiset toiminnot
Sivistyslautakunnan alaiset toiminnot
Tekninen lautakunnan alaiset toiminnot (ml vesilaitos)

Tilivelvollinen

Hallintopäällikkö
Kunnanjohtaja
Kunnanjohtaja
Talousjohtaja
Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö
Kunnanjohtaja
Rakennustarkastaja
Perusturvajohtaja
Sivistysjohtaja
Tekninen johtaja

Investointiosa

Kunnanhallitus
Perusturvalautakunta
Sivistyslautakunta
Tekninen lautakunta

Kunnanjohtaja
Perusturvajohtaja
Sivistysjohtaja
Tekninen johtaja

Rahoitusosa

Kunnanjohtaja

Kunnan toimielinten jäsenet ovat kuntalain mukaisesti tilivelvollisia.

5 TULOSLASKELMA

5.1 Yleisperustelut

Kunnan toiminnot ovat pääosin budjettirahoitteisia. Kohderahoitteisena yksikkönä on käsitelty ainoastaan vesihuoltolaitosta, joka on eriytetty kunnan kirjanpidosta omaksi taseyksiköksi. Vesihuoltolaitosta on käsitelty omana tulosalueenaan Teknisen lautakunnan osana. Kunnan muut yksiköt, mukaan lukien tilapalvelu sekä ruoka- ja siivouspalvelut - on käsitelty budjettirahoitteisina yksiköinä.

Kunnan kokonaistaloutta kuvataan talousarvion ja -suunnitelman tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat verotulot, valtionosuudet ja varsinaisen toiminnan menot ja tulot sekä suunnitelman mukaiset poistot. Vakaan talouden lähtökohta on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen. Sopeutuksen onnistuminen on nähtävissä tuloslaskelmaosassa tulo- ja menojen riittävyytenä eri suunnitelmavuosina. Tuloslaskelmaosasta suoraan saatavat tunnusluvut ovat toimintakate/toimintajäämä, tilikauden tulos ja tilikauden yli- tai alijäämä.

Muodollista tulojen ja menojen tasapainottamista eli pyrkimystä nollatulokseen ei kuntalaki edellytä vuositasolla, vaan tuloslaskelmaosan rivi "Tilikauden ylijäämä (alijäämä)" voi olla talousarvion talousarviovuonna tai yksittäisenä suunnitelmavuonna alijäämäinen, kunhan taseeseen on kertynyt ylijäämää tai taloussuunnitelmassa päätetään yksilöidystä toimenpiteistä alijäämän kattamiseksi (Kuntal 110 §).

Tilikauden tuloksen arvioinnissa on taloussuunnitelmalla keskeinen merkitys. Kunnanhallituksen tulee tehdä toimintakertomuksessaan tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi. Lisäksi talousarviossa ja -suunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä suunnittelukaudella katetaan.

Tuloslaskelma osoittaa, kuinka tulo- ja menojen riittäminen palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2022 - 2023 taloussuunnitelman tuloslaskelma. Historiatietona siinä on esitetty vuoden 2019 tilinpäätöstä ja vuoden 2020 alkuperäistä talousarviota koskevat luvut täydennettynä vuoden 2020 sisäisten erien talousarviolla, jotka esitetään valtuustolle hyväksyttäväksi 1.12.2020.

Sarakkeessa **TA2021** on kunnanvaltuuston päätös vuoden 2021 talousarvioksi ja seuraavat sarakkeet **TS2022** ja **TS 2023** ovat suunnitelmakauden vuodet 2022 ja 2023.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

5.2 TULOSLASKELMA JA TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Taulukko 5 Tuloslaskelma ulkoinen

1 000 €		TP 2019	Alkuper. TA2020	TA 2020 +muutos	TA2021	TS2022	TS2023
Toimintatuotot		6 734	6 454	6 084	6 935	6 935	4 725
	Myyntituotot	2 213	1 952	1 822	2 357	2 357	3 000
	Maksutuotot	2 410	2 526	2 526	2 602	2 602	588
	Tuet ja avustukset	523	526	526	459	459	251
	Muut toimintatuotot	1 588	1 450	1 210	1 517	1 517	886
Valmistus omaan käyttöön		8	16	16	15	15	15
Toimintakulut		-50 435	-50 756	-51 179	-52 701	-52 701	-23 163
	Henkilöstökulut	-18 039	-18 461	-18 461	-19 483	-19 483	-12 420
	Palkat ja palkkiot	-14 472	-14 853	-14 853	-15 667	-15 667	-10 019
	Henkilösivukulut	-3 567	-3 608	-3 608	-3 816	-3 816	-2 401
	Eläkekulut	-3 149	-3 106	-3 106	-3 268	-3 268	-2 053
	Muut hen	-418	-502	-502	-548	-548	-348
	Palvelujen ostot	-26 103	-25 976	-26 579	-26 959	-26 959	-6 124
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 469	-2 538	-2 398	-2 546	-2 546	-2 333
	Avustukset	-2 525	-2 490	-2 490	-2 384	-2 384	-1 433
	Muut toimintakulut	-1 299	-1 291	-1 251	-1 329	-1 329	-853
TOIMINTAKATE		-43 693	-44 286	-45 079	-45 751	-45 751	-18 423
Verotulot		32 653	33 600	32 400	33 150	33 150	15 500
Valtionosuudet		13 454	14 170	16 650	15 300	15 300	5 900
Rahoitustuotot- ja kulut		-211	-297	-190	-240	-240	-240
	Korkotuotot	5	4	4	4	4	4
	Muut rahoitustuotot	6	6	6	6	6	6
	Korkokulut	-220	-305	-305	-230	-230	-230
	Muut rahoituskulut	-2	-2	-2	-20	-20	-20
VUOSIKATE		2 203	3 187	3 781	2 459	2 459	2 737
Poistot ja arvonalentumiset							
	Suunnitelman mukaiset poisto	-2 198	-2 249	-2 249	-2 400	-2 400	-2 370
TILIKAUDEN TULOS		5	938	1 532	59	59	367
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		5	938	1 532	59	59	367

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Taulukko 6 Tuloslaskelman tunnusluvut

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2019	TA 2020 +muutos	TA2021	TS2022	TS2023
Toimintatuotot % toimintakuluista	13,4%	11,9 %	13,2 %	13,2 %	20,4 %
Vuosikate % poistoista	100,2%	168,1 %	102,5 %	102,5 %	115,5 %
Vuosikate euroa/asukas	266	458	301	304	342
Asukasmäärä 31.12.	8 270	8 248	8 166	8 088	8 014

Taulukko 7 Taseeseen kertyvän yli-/alijäämän kehitys tilinpäätöksestä 2019 alkaen

Taseen ylijäämän kehitys 1000 euroa	TP 2019	TA 2020 +muutos	TA2021	TS2022	TS2023
Taseen ylijäämä 31.12.	4 929*	6 461	6 520	6 579	6 946

*)Huomioitu lomapalkkavelan korjaus edellisten tilikausien ylijäämään (5 068-139)

5.3 TOIMINTATULOT JA -MENOT SEKÄ TOIMINTAKATE

5.3.1 Yleinen kehitys

Tuloslaskelma sisältää ulkoiset tuotot ja kulut, kun taas käyttötalousosan toimintatuotot ja -kulut sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät. Toimintakate muodostuu varsinaisen toiminnan toimintatuottojen ja toimintakulujen erotuksesta huomioiden valmistus omaan käyttöön. Luku osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi veroilla ja valtionosuuksilla.

Ulkoisten toimintatuottojen arvioidaan kasvavan 7,4 % verrattuna vuoden 2020 alkuperäiseen talousarvioon ja 3,0% vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna. Verrattuna vuoden 2019 toteumaan, toimintatuottojen kasvu johtuu lähinnä kotisairaanhoidon henkilöstön siirrosta kunnan palvelukseen, josta saadaan tuottoja Riihimäen seudun terveystalouden kuntayhtymältä.

Ulkoisten toimintakulujen arvioidaan kasvavan 3,9 % verrattuna vuoden 2020 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Osa kasvusta (n.0,5%-yksikköä) johtuu kotisairaanhoidon henkilöstön siirrosta Riihimäen seudun terveystalouden kuntayhtymältä Hausjärven kunnalle. Terveystalouden kulut kasvavat noin 5,8 %. Terveystalouden kuluarviossa ei ole huomioitu koronakuluja, jotka valtio on luvannut korvata täysimääräisesti. Kunnan palkkamenoja kasvattavat kunta-alan palkankorotukset, joihin on varauduttu vuoden 2021 talousarviossa 2,59%:lla (KVTES) ja 2,02%:lla (OVTES). Henkilöstömäärän arvioidaan kasvavan 8,4 htv:lla, josta 5 htv:ta johtuu kotisairaanhoidon siirrosta kunnalle.

Tuottojen ja kulujen erotuksena toimintakatteen alijäämä syvenee 3,3 %:lla vuoden 2020 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

5.3.2 Maksuosuudet kuntayhtymille

Kuntayhtymien maksuosuudet sisältyvät asiakaspalveluiden ostoihin. Näihin on varattu määrärahat kuntayhtymistä saatujen ilmoitusten perusteella.

Terveystalouden kuntayhtymän kustannuspaikoille on varattu 5 838 600 euroa missä on kasvua vuoden 2020 alkuperäiseen talousarvioon nähden 3,8%. Määrärahasta 1 900 euroa on varattu eläkemenojen perusteelle maksulle, jonka Keva laskuttaa suoraan kunnalta ja 5 836 700 euroa asiakaspalvelujen ostolle terveystalouden kuntayhtymältä.

Sairaanhoidopiirin kustannuspaikoille on varattu 11 004 300 euroa, missä on kasvua vuoden 2020 alkuperäiseen talousarvioon nähden 6,8 %. Määrärahasta 121 300 euroa on varattu eläkemenojen perusteelle maksulle, jonka Keva laskuttaa suoraan kunnalta ja 10 883 000 euroa asiakaspalvelujen ostolle sairaanhoidopiiriltä, josta ensihoidon maksuosuus on sairaanhoidopiirin mukaan 396 000 euroa.

Sairaanhoidopiirin maksut kasvavat tällä hetkellä merkittävästi vuosittain. Tähän vaikuttavat osaltaan myös nykyisistä sairaalarakennuksista tehtävät lisäpoistot. Hausjärven kunta on vuoden 2018 tilinpäätöksessä tehnyt noin 357 000 euron pakollisen varauksen näitä lisäpoistoja koskien ja varausta purettiin vuonna 2019 noin 95 000 eurolla. Pakollisen varauksen purkamista tarkastellaan vuosittain.

Valtio on luvannut, että koronavirustilanteeseen välittömästi liittyvät kustannukset esimerkiksi testaukseen, jäljittämiseen ja potilaiden hoitoon liittyen korvataan kuntasektorille täysimääräisesti ja se on varannut vuoden 2021 korvauksiin Kuntatalousohjelman mukaan yhteensä 1,66 mrd. euroa. Näiden osalta tehdään tarvittavat talousarviomuutokset kuntamaksuosiin vuoden 2021 aikana, kun on selvillä, millä tavoin kunnille ja sairaanhoidopiireille korvataan kyseiset kustannukset.

Palveluiden ostoihin sisältyy myös Hausjärven kunnan jäsenmaksuosuus Hämeen Maakuntaliiton jäsenyydestä.

5.3.3 Ryttylän ja Oitin koulun väistötilat

Ryttylän koulussa on ollut käytössä syksystä 2018 alkaen väistötilat, joiden vuosivuokra on 334 000 euroa. Vuokra-aikaa on jatkettu ajalle 4.2.2020-3.2.2021. Uusi koulu valmistuu joulukuussa 2020. Sopimusehtojen mukaan vuokra-aika ja sopimuksen voimassaolo jatkuu 3.2.2021 jälkeen automaattisesti 12 kk kerrallaan, kunnes jompikumpi sopijapuoli irtisanoo vuokrasopimuksen ilmoittamalla tästä kirjallisesti toiselle sopijapuolelle vähintään 9 kuukautta ennen kulumassa olevan sopimuskauden päättymistä. Koska irtisanomista ei ole tehty kirjallisesti ennen 3.5.2020, sopimusta ei ole onnistuttu neuvotteluteitse päättämään 3.2.2021, vaan siitä syntyy ylimääräistä kulua vielä 4.2.2021 alkaen vielä yhden vuoden ajan eli vuodelle 2021 syntyy virheestä johtuen ylimääräistä kulua noin 11 kk ajan eli noin 303 000 euroa ja vuodelle 2022 ylimääräistä kulua kohdistuu noin 31 000 euroa.

Oitin koulussa lisä- ja väistötilat ovat olleet käytössä syksystä 2017 alkaen. Vuosivuokra on noin 192 000 euroa. Investointisuunnitelmassa on varauduttu uudisrakennusinvestointiin Oitin alakoulun osalta. Koulun tasearvo on vuoden 2019 lopussa noin 800 000 euroa ja talousarviossa on varauduttu 130 000 euron vuosipoistoihin.

5.3.4 Sisäiset erät

Sisäisiä eriä laskutetaan ja seurataan kunnan sisäisessä kirjanpidossa. Talousarviossa ne sisältyvät laskuttavien yksiköiden, kuten ruoka- ja siivouspalveluiden sekä tilapalveluiden menoihin. Eristä merkittävimpiä ovat tilapalvelun sekä ruoka- ja siivouspalvelun laskutukset muilta hallintokunnilta. Sisäisiä toimintatuloja ja -menoja on budjetoitu vuodelle 2021 yhteensä 5,2 miljoonaa euroa. Laskua vuoden 2020 muutettuun talousarvioon on -7,5 %. Ryttylän kouluun ei enää kohdisteta tilavuokria Ryttylän koulun väistötiloista 3.2.2021 jälkeiseltä ajalta, vaan kulut jäävät teknisen toimen katettavaksi, koska ne johtuvat siitä, että sopimusta ei ole irtisanottu kirjallisesti riittävän ajoissa.

Sisäisten erien osalta tehdään jälkilaskentaa ja erät tasataan toteutuvien kustannusten mukaisiksi joulukuun sisäiseen kirjanpitoon.

Sisäiset tuotot ja kustannukset (1 000 €)	TA 2019	TA 2020	TA 2021	muutos
Rakennusten ja huoneistojen vuokrat	2 432	2 818	2 383	-15,4 %
Ruoka- ja siivouspalvelut	1 932	1 915	2 014	5,2 %
Rakennus- ja kunnossapitopalvelut, lämmitys ja vesimaksut	364	425	371	-12,7 %
Muut	68	29	33	-13,8 %
Yhteensä	4 797	5 187	4 801	-7,4 %

JUHTA –Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta on antanut 9.10.2019 suosituksen kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitukseksi. Suositus koskee kuntien ja kuntayhtymien palveluita vuodesta 2021 alkaen. Tarkoituksena on yhdenmukaistaa kuntien raportointia ja helpottaa kuntien sisäisten toimintojen vertailua sekä julkisen hallinnon toiminnan ja tuottavuuden arviointia. Myös kunnat voivat jatkossa hyödyntää palvelua palveluiden järjestämisen suunnittelussa ohjauksessa ja seurannassa sekä kuntien välisessä vertailussa. JHS on 31.5.2018 antanut suosituksen kuntien ja kuntayhtymien kustannuslaskennasta, joka

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

tähtää samoin laskennan yhtenäistämiseen kuntien välillä. Kustannuslaskennassa välittömät kustannukset kohdentuvat suoraan laskentakohteille ja välilliset kustannukset jaetaan aiheuttamisperiaatteen mukaan joko suoraan laskulta, sisäisellä laskutuksella tai vyöryttämällä.

Kuntien automaattinen talousraportointi käynnistyy vuodesta 2021 alkaen siirtymäajalla. Tähän varaudutaan tilikarttamuutoksin ja hankkimalla Sarastialta Kuntatieto -raportoinnin sektoriluokituksen käyttöön-oton marraskuusta 2020 alkaen. Tilikauden 2021 Kuntatieto -raportointi tehdään Valtiokonttorin excel-lomakkeilla ja automaattiseen raportointiin on tarkoitus siirtyä tilikaudesta 2022 alkaen.

5.3.5 Suunnitelmavuosien toimintamenot ja -tulot

Suunnitelmavuosille 2022–2023 on arvioitu toimintatuottojen ja menojen pysyvän vuoden 2021 tasolla. vuoden 2023 luvuissa on huomioitu sote-uudistuksen arvioitus vaikutus kuntaan.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

5.4 Verotulot ja valtionosuudet

5.4.1 Verotulot

Hausjärven kunnan tuloveroprosentiksi vuodelle 2021 on valtuuston päätöksellä vahvistettu 21,50 %, mikä on sama kuin aiempina vuosina. Kiinteistöveroprosentit säilyvät vuoden 2020 tasolla.

Verotulojen arvioidaan alenevan 1,3 % kunnan alkuperäiseen ja kasvavan 2,3 % kunnan muutettuun talousarvioon nähden. Verotulojen ennustamiseen liittyy huomattavasti epävarmuutta koronapandemiasta johtuen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kunnan kirjanpidossa vuosina 2017–2019 toteutuneet verotulot ja niiden arvioitu kehitys. Vuoden 2020 osalta luvut ovat ennusteita, joiden mukaan valtuustolle 1.12.2020 on esitetty talousarvion muutos verotulojen osalta -1 200 000 euroa. Vuoden 2021 verotuloennuste on tehty noin 0,25 milj. euroa Kuntaliiton 10/2020 verotuloennustetta maltillisemmaksi.

Taulukko 8 Verotulototeumat ja ennusteet

TILIVUOSI	TP 2017	TP 2018	TP2019	Muutettu TA 2020*	2021
Verolaji					
Kunnallisvero	29 362	28 946	29 780	29 550	30 150
Muutos %	-1,3	-1,4	2,9	-0,8	2,0
Yhteisövero	1 180	1 078	1 143	1 150	1 300
Muutos %	5,2	-8,6	6,0	0,6	13,0
Kiinteistövero	1 690	1 665	1 731	1 700	1 700
Muutos %	7,4	-1,5	4,0	-1,8	0
VEROTULOT	32 232	31 689	32 653	32 400	33 150
Muutos %	-0,6	-1,7	3,0	-0,8	2,3

*) Ennuste/vuodelle 2020 esitetty talousarviomuutos

5.4.2 Valtionosuudet

Kunnan peruspalveluiden valtionosuus lasketaan kunnan ikärakenteen, sairastavuuden ja muiden laskennallisten kustannusten perusteella. Valtionosuuden laskennallinen peruste muuttuu vuosittain ns. automaattimuutosten perusteella. Näitä ovat esimerkiksi asukasmäärien muutokset sekä kustannustason muutoksesta johtuvat hintojen muutokset (indeksimuutos). Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus perustuu mm. oppilas- ja asukasmääriin. Valtionosuus maksetaan kuukausittain talousarviovuotta edeltävän vuoden lopussa tehdyn päätöksen perusteella lukuun ottamatta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisia lukiokoulutuksen valtionosuuksia, joita tarkistetaan talousarviovuoden joulukuussa toteutuneiden opiskelijamäärien mukaiseksi.

Valtionosuuksien budjetoinnissa vuodelle 2021 on käytetty apuna Kuntaliiton 5.11.2020 julkaisemaa arviolaskelmaa sekä valtiovarainministeriön 5.10. julkaisemaa painelaskelmaa. Lopulliset päätökset kuntien valtionosuuksista vuodelle 2021 tehdään joulukuun lopussa 2020.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Valtionosuuksien arvioidaan kasvavan 8,0 % verrattuna kunnan alkuperäiseen talousarvioon nähden, mutta alenevan 8,1 % verrattuna kunnan muutettuun talousarvioon nähden. Vuonna 2020 kunnan peruspalvelujen valtionosuuspäätöstä on muutettu jo kolme kertaa ja vielä on tulossa aikakin yksi muutospäätös. On mahdollista, että myös vuonna 2021 tulee vähintään yksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuspäätöksen muutos.

Vuoden 2021 kunnan peruspalvelujen valtionosuuksiin sisältyy 300 milj. euron kertaluontonen lisäys, josta 20 milj. euroa kohdistetaan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen. Lisäksi valtionosuuksia korotetaan mm. kustannustason perusteella ja uusien ja laajenevien tehtävien laskennallisella täysimääräisellä rahoituksella (mm. oppivelvollisuuden pidentäminen, hoitajamitoitus).

Valtionosuuksien kehitys on esitetty alla olevassa taulukossa.

Taulukko 9 Valtionosuuksien määrän kehitys

Valtionosuudet (1 000 euroa)	TP 2017	TP 2018	TP 2019	Muutettu TA 2020*	TA 2021
Peruspalvelujen vos ja verotulotasaus	14 736	14 551	14 747	17 850	16 540
Muutos ed.vuoteen %	-1,7 %	-1,3 %	1,3 %	21,0 %	-7,3 %
Opetus- ja kultt.toimen vos	-1 161	-1 177	-1 294	-1 200	-1 240
Muutos ed.vuoteen %	-23,7 %	1,4 %	9,9 %	-7,3 %	3,3 %
YHTEENSÄ	13 575	13 374	13 454	16 650	15 300
Muutos ed.vuoteen %	0,8 %	-1,5 %	0,6 %	23,8 %	-8,1 %

*) Toteumaennuste / vuodelle 2020 esitetty TA muutos

5.4.3 Kotikuntakorvaukset

Jokaiselle kunnalle kuuluva osuus koulutuskustannuksista maksetaan peruspalveluiden valtionosuudessa, jossa jokaiselle ikäluokalle on määritelty perushinta ikäluokan peruspalveluiden tarpeen mukaisesti. Jos oppilas käy koulua kotikuntansa ulkopuolella, koulutuksen järjestäjäkunnalle siirretään kotikuntakorvaustuloa oppilaan kotikunnalta. Sama periaate on käytössä vanhuspalveluiden asumispalvelun osalta.

Hausjärven kunnan osalta muille opetuksen järjestäjille siirretyt kotikuntakorvausmenot sisältyvät opetus-toimen talousarviossa palveluiden ostoihin (TA2021: 1 503 500 euroa). Vanhuspalvelujen asumispalvelujen kotikuntakorvausmenot sisältyvät vanhustenhuollon toimintakuluihin (TA2021: 113 000 euroa).

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

6 RAHOITUSOSA

6.1 Rahoituslaskelma

Kunnan toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Taulukko 10 Rahoituslaskelma vuosina 2019-2023

RAHOITUSLASKELMA /ulkoiset (1000€)	TP 2019	Alkuper. TA 2020	TA 2020 + muutos	TA2021	TS2022	TS2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate	2 203	3 187	3 781	2 459	2 459	2 737
Tulo-rahoituksen korjauserät	-267	-190	-80	-190	-190	-190
	1 936	2 997	3 701	2 269	2 269	2 547
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-2 278	-6 850	-8 403	-3 536	-3 805	-2 310
Rahoitusosuudet investointimenoihin	180	600	600	20	0	100
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	335	210	100	210	210	210
	-1 763	-6 040	-7 703	-3 306	-3 595	-2 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	173	-3 043	-4 002	-1 037	-1 326	547
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainasaamisten muutokset	44	10	10	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	0	15	15	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	44	-5	-5	0	0	0
Lainakannan muutokset	1 625	3 800	4 500	1 350	200	-800
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	10 000	5 000	5 000	4 000	3 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 804	-4 000	-3 500	-3 650	-3 800	-3 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	429	-2 200	3 000	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	336	0	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-4	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	109	0	0	0	0	0
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	231	0	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2 005	3 810	4 510	1 350	200	-800
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 178	767	508	313	-1 126	-253
Rahavarat 31.12.	2 665	3 432	3 173	3 486	2 360	2 107
Rahavarat 1.1.	487	2 665	2 665	3 173	3 486	2 360

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Taulukko 11 Rahoituslaskelman tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2019	muutettu TA 2020	TA2021	TS2022	TS2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	5 478	-2 771	-6 029	-6 189	-5 693
Investointien tulorahoitus	105%	48 %	70 %	65 %	124 %
Lainanhoitokate	0,6	1,08	0,69	0,67	0,74
Kassan riittävyys, päivää	17,1	18,3	21,2	14,2	26,1

6.2 Lainakanta ja sen muutokset

Lainakannan muuttuminen koostuu pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen lisäyksistä ja vähennyksistä. Vuoden 2020 tiedoissa on käytetty talousarvion sijaan tämänhetkistä arviota lainojen kehityksestä. Lainakannan kehitys vuosina 2021–2023 perustuu investointiohjelmaan. Lainamäärä kasvaa vuonna 2021-2022 ja alenee vuonna 2023. Lainakannan kasvu johtuu mm. Ryttylän koulun investoinnista sekä Oitin alakoulun uudisrakennuksesta.

Taulukko 12 Lainakannan erittely ja arvio vuosilta 2019–2022

	TP 2019	muutettu TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
luvut 1000 euroa					
Lainakanta 1.1.	21 707	23 332	27 832	29 182	29 382
nettomuutos	1 625	4 500	1 350	200	-800
Lainakanta 31.12.	23 332	27 832	29 182	29 382	28 582
lainakanta / asukas	2 821	3 374	3 574	3 633	3 566
asukasluku, ennuste	8270	8 248	8 166	8 088	8 014

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

6.3 Investointimenot

Investointiosan kokonaisuus on talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina seuraavankaltainen. Taulukossa on esitetty investointisuunnitelma talousarviovuodelle 2021 ja taloussuunnitelmavuosille 2022–2023.

Valtuusto sitoutuu lisäksi varaamaan investointimäärärahan vuoden 2021 talousarviomuutoksena talous- ja henkilöstöhallinnon käyttöönotto- ja lisenssikustannuksiin, mikäli kunnanhallitus päättää irtisanoa Sarastian sopimuksen ja vaihtaa palveluntuottajaa (käyttöönottokustannukset talouspalveluissa enintään 128 000 euroa, palkanlaskentapalveluissa enintään 40 000 euroa. ja lisenssikustannukset enintään 62 000 euroa)

Taulukko 13 Investointisuunnitelma 2020-2022, luvut 1 000 €

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Tulot yhteensä	23	20	20	20	20
Rahoitusosuudet yhteensä	180	600	20		100
Menot yhteensä	-2278	-6 850	-3 536	-3 805	-2 310
Netto yhteensä	-2 075	-6 230	-3 496	-3 785	-2 190

Taulukko 14 Talousarviovuoden suurimmat investoinnit

Suurimmat investoinnit (netto)*	alkuper.		TA 2021	TS 2022	TS 2023
	TP 2019	TA 2020			
Ryttylän koulun saneeraus ja laajennus (sis.pihatyöt)	-1 339	-3 400	-100	0	0
Oitin alakoulun uudisrakennus	0	0	-10	-2 400	0
Kaavatiet ja kevyenliikenteenväylät	-118	-1 120	-1 500	-100	-200
Sillat	-0	0	0	0	-700
Vesilaitosverkosto –investoinnit	0	-55	-430	-450	-100
Riihimäen jätevedenpuhdistamon saneeraus	-72	-100	-270	0	0
Päällystäminen	0	-130	0	-140	0
Ryttylän urheilukenttä ja piha-alueet	0	0	-230	0	0
5 suurinta yhteensä	-1 806	-5270	-2 550	-3 460	-1 800
5 suurinta yhteensä % kaikista	87,0%	84,6 %	72,9%	91,4%	82,2%
Nettoinvestoinnit yhteensä	-2 075	-6 230	-3 496	-3 785	-2 190

*) näiden lisäksi vuosittain säännöllisiä investointeja teiden valaistukseen (n.0,12 milj. euroa/vuosi) ja kiinteistöjen peruskorjauksiin (0,35 milj. euroa /vuosi)

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

7 KÄYTTÖTALOUSOSA

7.1 Valtuuston hyväksymät määrärahat ja tuloarviot toimialoittain

Käyttötalousoissa on toimitelimitäin esitetty valtuuston hyväksymät määrärahat (menot) ja tuloarviot (tulot) sekä näiden erotuksena toimintakate. Toimialalle suoraan tehdyistä investoinneista on esitetty poistot ja näiden erotuksena netto. **Talousarviovuoden TA2021 määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia.** Suunnitelmavuosien TS2022 ja TS2023 määrärahat ja tuloarviot ovat ohjeellisia. Historiatietoina esitetään vuoden 2019 tilinpäätöksen ja vuoden 2020 alkuperäisen talousarvion täydennettynä talousarviomuutoksen mukaisilla sisäisillä luvuilla. Vastaavat luvut on esitetty käyttötalousoissa toimialojen kohdalla.

Kunnanvaltuustoa koskevassa osassa on esitetty valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet eli strategiset vuositavoitteet. Toimialoilla hyväksytyt, valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet on esitetty koottuna käyttötalousojen lopussa. Tulosalueittain on esitetty lautakuntiin nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet ja muut tulostavoitteet sekä keskeiset painopistealueet ja tunnusluvut. Tulosalueiden kohdalla esitetyt painopistealueet, kehittämiskohteet ja tunnusluvut ovat operatiivisia tavoitteita ja indikaattoreita, joilla ei ole erityistä sitovuutta kunnan toimielimiin nähden.

Lisäksi tulosalueittain on esitetty kunnanhallitukseen/lautakuntiin nähden sitovat tulo- ja menoperusteet sekä menoja, tuloja ja nettoa koskeva laskelma, jossa saraketietoina on esitetty vastaavat tiedot kuin valtuustoon nähden sitovissa erissä.

Talousarviossa esitetty sitova tavoite sitoo valtuustoa alempia viranomaisia samalla tavalla kuin määräraha.

Kunnanvaltuusto

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut*	-54,33	-62,30	-62,30	-62,30	-62,30
Toimintakate	-54,33	-62,30	-62,30	-62,30	-62,30
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-54,33	-62,30	-62,30	-62,30	-62,30
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Keskusvaalilautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	28,08	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut*	-39,40	0,00	-29,80	-29,80	-29,80
Toimintakate	-11,32	0,00	-29,80	-29,80	-29,80
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-11,32	0,00	-29,80	-29,80	-29,80
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Tarkastuslautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut*	-22,88	-25,30	-26,60	-26,60	-26,60
Toimintakate	-22,88	-25,30	-26,60	-26,60	-26,60
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-22,88	-25,30	-26,60	-26,60	-26,60
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Kunnanhallitus

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	359,13	150,00	250,00	250,00	250,00
Toimintakulut*	-446,55	-442,10	-456,20	-456,20	-456,20
Toimintakate	-87,41	-292,10	-206,20	-206,20	-206,20
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-87,41	-292,10	-206,20	-206,20	-206,20
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	2241,69	2076,30	2097,10	2097,10	2097,10
Toimintakulut*	-3584,03	-3437,80	-3481,20	-3481,20	-3481,20
Toimintakate	-1342,34	-1361,50	-1384,10	-1384,10	-1384,10
Poistot	-18,23	-16,80	-16,80	-16,80	-16,80
Netto yhteensä	-1360,57	-1378,30	-1400,90	-1400,90	-1400,90
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Elinkeinojen ja kehittäminen -palvelukeskus

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	379,22	359,20	342,20	342,20	342,20
Toimintakulut*	-1179,79	-1236,70	-1166,10	-1166,10	-1266,10
Toimintakate	-800,58	-877,50	-823,90	-823,90	-923,90
Poistot	-5,13	-8,20	-8,20	-8,20	-12,10
Netto yhteensä	-805,71	-885,70	-832,10	-832,10	-936,00
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Perusturvalautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	2948,85	2769,80	3257,50	3257,50	0,00
Toimintakulut*	-28447,25	-28710,30	-30685,26	-30685,26	0,00
Toimintakate	-25498,39	-25940,50	-27427,76	-27427,76	0,00
Poistot	-13,67	-33,90	-33,90	-33,90	0,00
Netto yhteensä	-25512,06	-25974,40	-27461,66	-27461,66	0,00

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

Sivistyslautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	886,50	903,50	941,00	941,00	941,00
Toimintakulut*	-16268,37	-16366,37	-16126,69	-16126,69	-16126,69
Toimintakate	-15381,86	-15462,87	-15185,69	-15185,69	-15185,69
Poistot	-78,42	-54,80	-54,80	-54,80	-54,80
Netto yhteensä	-15460,28	-15517,67	-15240,49	-15240,49	-15240,49

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

Tekninen lautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	4866,08	5382,70	4847,90	4847,90	4847,90
Valmistus omaan käyttöön	8,13	15,50	15,00	15,00	15,00
Toimintakulut*	-5368,46	-5662,21	-5467,55	-5467,55	-5467,55
Toimintakate	-494,25	-264,01	-604,65	-604,65	-604,65
Muut rahoitustuotot	-0,16	0,00	0,00	0,00	0,00
Korkokulut	-26,92	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistot	-2082,54	-2135,10	-2286,30	-2286,30	-2286,30
Netto yhteensä	-2603,89	-2399,11	-2890,95	-2890,95	-2890,95

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

KUNTA YHTEENSÄ (toimintakate ja poistot)

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	11709,56	11641,50	11735,70	11735,70	8478,20
Valmistus omaan käyttöön	8,13	15,50	15,00	15,00	15,00
Toimintakulut*	-55411,05	-55943,08	-57501,70	-57501,70	-26916,44
Toimintakate	-43693,36	-44286,08	-45751,00	-45751,00	-18423,24
Poistot	-2197,99	-2248,80	-2400,00	-2400,00	-2370,00
Netto yhteensä	-45891,35	-46534,88	-48151,00	-48151,00	-20793,24

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

Kunnanvaltuusto

7.2 Kunnanvaltuusto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hausjärven kunnan strategiaa on päivitetty tilikauden 2019 aikana. Strategia hyväksyttiin kunnanvaltuuston kokouksessa 12.11.2019. Uuden strategian mukaiset, koko kuntaa ja kuntakonsernia koskevat päämäärät on esitetty alla. Toimialakohtaiset päämäärät ja tavoitteet kunnanvaltuuston strategisten päämäärien toteuttamiseksi on esitetty toimialakohtaisesti käyttötalousosassa.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Strategiset päämäärät

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Hausjärvi on hyvä yritys- ja asuinpaikka. Monipuolinen tonttitarjonta ja neljä taajamaa mahdollistavat luonnonläheisen ja turvallisen asumisen edellytykset. Hyvä saavutettavuus luo erinomaiset edellytykset työllistymiselle ja yrittämiselle.

1. Hausjärvi tarjoaa jokaiselle mahdollisuudet hyvään elämään.
2. Hausjärvellä on maakunnan pienin työttömyysaste.
3. Hausjärvi on yrittäjyyden ykköskunta maakunnassa.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Kunnalliset palvelut järjestetään ja tuotetaan kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Hausjärvi turvallinen kunta asua ja elää.

4. Hausjärven kunta on vetovoimainen työnantaja ja sillä on palvelutuotannon edellyttämät henkilöstöresurssit käytössä.
5. Kehitämme palveluja jatkuvasti.
6. Panostamme kuntalaisten hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisemiseen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä.
7. Edistämme kokonaisvaltaista turvallisuusajattelua kaikissa kunnan palveluissa.
8. Tarjoamme monipuolisesti tontteja kaikkiin tarpeisiin.
9. Talouden tasapaino turvaa toimivat palvelut.

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä!

Hausjärvellä on helppo osallistua ja vaikuttaa. Kuntalaisille ja alueen muille toimijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua hyvinvoinnin, palveluiden ja viihtyvyyden lisäämiseen. Viihtyisän, turvallisen ja tapahtumarikas asuinympäristö luodaan yhdessä.

10. Lisäämme päätöksenteon avoimuutta ja kuntalaisten osallistamista.
11. Parannamme yhteisöllisyyttä.
12. Otamme kuntalaiset, yhdistykset ja yritykset mukaan kehittämään kuntaa.
13. Viestimme avoimesti ja vuorovaikutteisesti.
14. Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuuston päämäärät ja tavoitteet strategisten päämäärien toteuttamiseksi:

1. Hyvinvointiohjelmaa toteutetaan kunnan tasolla.
2. Talous pysyy tasapainossa.
3. Valmistaudutaan ja osallistutaan sosiaali- ja terveyshuollon palvelurakennemuutokseen.
4. Kunnanvaltuusto siirtyy sähköiseen kokousaineiston käsittelyyn.

TALOUSLUVUT

Valtuustolla on käytettävissään seuraavat määrärahat. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Kunnanvaltuusto

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut*	-54,33	-62,30	-62,30	-62,30	-62,30
Toimintakate	-54,33	-62,30	-62,30	-62,30	-62,30
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-54,33	-62,30	-62,30	-62,30	-62,30
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Keskusvaalilautakunta

7.3 Keskusvaalilautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tulosalue vaalit sisältää kuntavaalien, eduskuntavaalien, presidentinvaalien, europarlamenttivaalien, mahdollisten maakuntavaalien ja kansanäänestysten järjestämisen.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Talousarviovuonna 2021 järjestetään kuntavaalit ja suunnittelukaudella keväällä 2023 järjestetään eduskuntavaalit.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoitteena on vaalien onnistunut järjestäminen.

TALOUSLUVUT

Keskusvaalilautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Keskusvaalilautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	28,08	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut*	-39,40	0,00	-29,80	-29,80	-29,80
Toimintakate	-11,32	0,00	-29,80	-29,80	-29,80
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-11,32	0,00	-29,80	-29,80	-29,80
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Tarkastuslautakunta

7.4 Tarkastuslautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäjänä kunnan tarkastuslautakunta vastaa tarkastuksen resursseista. Tarkastusviranomaisena tarkastuslautakunta vastaa valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen arvioinnista ja toisaalta kontrolloi sitä, että kunnan tilintarkastus toteutetaan hyvän kunnallisen tilintarkastustavan edellyttämällä tavalla.

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja yhdessä tuottavat sellaisia tarkastusarviointeja ja -raportteja, että ne tukevat hallinnon ja talouden asianmukaista hoitamista mutta toisaalta varmistavat riittävällä tavalla niiden oikeellisuutta ja tuloksellisuutta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja suorittavat vuoden 2021 huhtikuun loppuun mennessä toimintavuoden 2020 talouden ja hallinnon arvioinnin ja tarkastuksen sekä antavat työstään valtuustolle tarkastuslautakunnan osalta arviointikertomuksen ja tilintarkastuksen osalta tilintarkastuskertomuksen. Ulkoista tilintarkastusta suoritetaan tarkastuslautakunnan hyväksymän tarkastussuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti.

TALOUSLUVUT

Tarkastuslautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Tarkastuslautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut*	-22,88	-25,30	-26,60	-26,60	-26,60
Toimintakate	-22,88	-25,30	-26,60	-26,60	-26,60
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-22,88	-25,30	-26,60	-26,60	-26,60

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

Kunnanhallitus

7.5 Kunnanhallitus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Kunnanhallituksen vastuulla ovat seuraavat tulosalueet: kunnanhallitus ja ylin johto ja kuntien yhteistoiminta. Kunnanhallitus vastaa lisäksi Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskuksen sekä Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskuksen tuloarvioista ja määrärahoista sekä palvelukeskuksille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Kunnanhallitus vastaa Suomen valtion määräämistä, kuntatalouteen ja toimintojen järjestämiseen liittyvistä valmistelutöistä. Kunnanhallitus vastaa myös kuntastrategiaa täydentävän henkilöstö-, elinvoima-, markkinointi- ja viestintäohjelman toteuttamisesta.

Kunnanhallituksen vastuulla on koko kunnan talouden seuranta ja ohjeistus siten, että vuoden 2021 tulos muodostuu vähintään talousarvion mukaiseksi.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Hausjärvi on yrittäjyyden ykköskunta maakunnassa

- Maakunnallinen kärkisija Suomen yrittäjien yrittäjyysbarometrissa.

Nopea kaavoitusprosessien läpivienti

- Kaavat valmistuvat tavoiteaikataulussa; asemakaavojen läpivienti 6-12 kuukaudessa.

Hausjärvi tarjoaa jokaiselle mahdollisuuden hyvään elämään

- Turvallisuuden tunteen kokeminen asuinkunnassa; Taloustutkimuksen arvosana pysyy nykyisellä tasolla (8,73) tai nousee.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Talouden tasapaino

- Tilinpäätöksen tulos on vähintään talousarvion mukainen ja investoinnit toteutuvat enintään talousarvion mukaisina.

Toimivat ja hyvinvoivat työyhteisöt

- Sairauspoissaolojen määrä vähenee ja erityisesti mielenterveyden ja tuki—ja liikuntaelinten sairauksista johtuviin poissaoloihin kohdennetaan toimenpiteitä.

Työmarkkinatuen seuranta aktiivitoimenpiteissä

- Aktivointiaste ja kunnan osarahoittama työmarkkinatuki; Yli 60 % työttömistä on aktiivitoimenpiteissä, kunnan työmarkkinatuen rahoitusosuus on alle 100 000 euroa.

Me teemme Hausjärven –Kaikki tekemään yhdessä!

Päätöksenteon avoimuuden ja kuntalaisten osallistumisen edistäminen

- Kokousten videointien määrä ja toteutettujen yleisötilaisuuksien ja kuntalaiskyselyjen määrä, tuettujen yhteisöllisten hankkeiden määrä; vähintään kaksi valtuuston kokousta videoidaan ja vähin-

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

Kunnanhallitus

tään yksi kokous järjestetään kunnanviraston ulkopuolella. Kyselyjä palveluista järjestetään 1-2 vuodessa. Yhteisöllisiä hankkeita mahdollistetaan 1-2 vuodessa.

Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen

- Kehittämistoimikunnassa käsiteltyjen kehittämisideoiden määrä; kuntatasolla vähintään 5 kehittämisideaa vuodessa.

TAVOITTEET JA KEINOT**Kehittyvä ja aktiivinen kunta**

1. Ylläpidämme myönteistä kuntakuvaa toteuttamalla viestintä- ja markkinointisuunnitelmaa.
2. Toteutamme aktiivista työvoimapolitiikkaa ja ylläpidämme maakunnan pienimpiin kuuluvaa työtömyysastetta.
3. Ylläpidämme yhteistyötä ja pysymme yrittäjyyden ykköskuntana maakunnassa.
4. Tarjoamme riittävästi ja monipuolisesti tontteja kaikissa taajamissa.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

5. Järjestämme ja tuotamme palvelumme kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.
6. Pidämme päätöksillämme yllä talouden tasapainoa.
7. Kehitämme palvelujamme ja kuntien välistä yhteistoimintaa jatkuvasti.
8. Olemme mukana julkisen hallinnon sähköisten palveluiden käyttöönotossa.
9. Säilytämme kiinteistömme ja infran hyvällä tasolla toteuttamalla peruskorjausten pitkän tähtäimen suunnitelmaa.
10. Kehitämme liikenneturvallisuutta rakentamalla kevyenliikenteenväyliä.

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä!

1. Kehitämme kuntalaisten ja palveluiden käyttäjien vaikutusmahdollisuuksia järjestämällä kunnan asukkaille tapahtumia ja kyselyitä
2. Huolehdimme työhyvinvoinnista ja työkyvyn ylläpidosta ja seuraamme sitä 2 vuoden välein tehtävällä henkilöstökyselyllä.

Jatkamme henkilöstölähtöisen kehittämisen toimintamallia

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Kunnanhallitus

TALOUSLUVUT

Kunnanhallituksella on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Kunnanhallitus

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	359,13	150,00	250,00	250,00	250,00
Toimintakulut*	-446,55	-442,10	-456,20	-456,20	-456,20
Toimintakate	-87,41	-292,10	-206,20	-206,20	-206,20
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-87,41	-292,10	-206,20	-206,20	-206,20

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Kunnanhallitus
Kunnanhallitus ja ylin johto**

7.5.1 Kunnanhallitus ja ylin johto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tämä tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: kokoukset, toimikunnat, edustus ja huomionosoitukset sekä kunnanjohtaja. Vastuuhenkilö on kunnanjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Kunnanhallituksen ja ylimmän johdon keskeiset tehtävät strategian toteuttamisessa:

1. Kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla on kokonaisvastuu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutostukseen liittyvästä kunta-, seutu- ja maakuntakohtaisesta valmistelusta.
2. Kunnan talouden seurataan ja ohjeistetaan niin, että vuoden 2021 tulos muodostuu vähintään talousarvion mukaiseksi.
3. Työhyvinvoinnista huolehtiminen ja työkyvyn ylläpito
4. Kunnanjohtaja, hallituksen ja valtuuston puheenjohtaja osallistuvat tiiviisti seutujohtoryhmän toimintaan.
5. Kuntalaisille järjestetään vuosittain tiedotus- ja keskustelutilaisuus kunnan asioista.
6. Kunta on mukana edesauttamassa nopeiden tietoliikenneyhteyksien tuloa Hausjärvelle markkinaehtoisesti.
7. Kehitetään asiakaspalautejärjestelmä kunnan erikseen valittavalle toimialalle.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Hausjärvi tarjoaa jokaiselle mahdollisuuden hyvään elämään

- Turvallisuuden tunteen kokeminen asuinkunnassa; Taloustutkimuksen arvosana pysyy nykyisellä tasolla (8,73) tai nousee.

Me teemme Hausjärven –Kaikki tekemään yhdessä!

Päätöksenteon avoimuuden ja kuntalaisten osallistumisen edistäminen

- Kokousten videointien määrä ja toteutettujen yleisötilaisuuksien ja kuntalaiskyselyjen määrä, tautujen yhteisöllisten hankkeiden määrä; vähintään kaksi valtuuston kokousta videoidaan ja vähintään yksi kokous järjestetään kunnanviraston ulkopuolella. Kyselyjä palveluista järjestetään 1-2 vuodessa. Yhteisöllisiä hankkeita mahdollistetaan 1-2 vuodessa.

Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen

- Kehittämistoimikunnassa käsiteltyjen kehittämisideoiden määrä; kuntatasolla vähintään 5 kehittämisideaa vuodessa.

TAVOITTEET JA KEINOT

Tavoitteet on jaettu kunnan strategisten päämäärien alle.

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

- Toteutetaan elinvoimaohjelmaa sekä markkinointi- ja viestintäohjelmaa.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus ja ylin johto

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

- Toteutetaan henkilöstölähtöisen kehittämisen toimintamallia kaikilla toimialoilla, tavoitteena on vähintään 5 kehittämisideaa.
- Sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta tukevat urheiluseuroja ja kyläyhdistyksiä eri hankkeissa.

TALOUSLUVUT

Kunnanhallitus ja ylin johto

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	359,13	150,00	250,00	250,00	250,00
Toimintakulut*	-439,36	-421,30	-449,20	-449,20	-449,20
Toimintakate	-80,23	-271,30	-199,20	-199,20	-199,20
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-80,23	-271,30	-199,20	-199,20	-199,20

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Kunnanhallitus
Kuntien yhteistoiminta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vastuuhenkilö on kunnanjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Hausjärven kunta osallistuu HHT-kasvukäytäväsopimuksen mukaiseen toimintaan ja kehittämiseen, Yritysvoimalan työhön, Hämeen liiton ja Vanajavesikeskuksen toimintaan, maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon valmisteluun sekä seutujohtoryhmän työskentelyyn.

TALOUSLUVUT

Kuntien yhteistoiminta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut*	-7,18	-20,80	-7,00	-7,00	-7,00
Toimintakate	-7,18	-20,80	-7,00	-7,00	-7,00
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-7,18	-20,80	-7,00	-7,00	-7,00

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

7.6 Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus sisältää seuraavat vastuualueet: 1) keskitetty henkilöstöhallinto, 2) hallinnon sisäiset palvelut (talouden suunnittelu ja seuranta, hallinnon sisäiset palvelut, ICT-palvelut, asiakirjahallinto) 3) ruoka- ja siivouspalvelut.

Vastuuhenkilö palvelukeskuksen osalta on talousjohtaja. Keskitetystä henkilöstöhallinnosta vastaa henkilöstöpäällikkö, ruoka- ja siivouspalveluista ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö ja asiakirjahallinnosta hallintopäällikkö.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Hallinto- ja sisäiset palvelut palvelukeskuksen keskeiset tehtävät valtuuston hyväksymän strategian toteuttamisessa:

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

- Huolehditaan talouden suunnittelusta ja ajanmukaisesta seurannasta.
- Huolehditaan sisäisen valvonnan ohjeiden sekä riskienhallinnan ajanmukaisuudesta.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Seurataan ja toimeenpannaan henkilöstöohjelman tavoitteita
- Huolehditaan työhyvinvoinnista ja työkyvyn ylläpidosta yhdessä työterveyshuollon kanssa
- Kehitetään sisäisiä palveluita
- Huolehditaan palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

- Kehitetään kuntien välistä yhteistoimintaa jatkuvasti.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Toimivat ja hyvinvoivat työyhteisöt

- Sairauspoissaolojen määrä vähenee ja erityisesti mielenterveyden ja tuki—ja liikuntaelinten sairauksista johtuviin poissaoloihin kohdennetaan toimenpiteitä.

Talouden tasapaino

- Tilinpäätöksen tulos on vähintään talousarvion mukainen ja investoinnit toteutuvat enintään talousarvion mukaisina.

Me teemme Hausjärven –Kaikki tekemään yhdessä!

Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen

- Kehittämistoimikunnassa käsiteltyjen kehittämisideoiden määrä; kuntatasolla vähintään 5 kehittämisideaa vuodessa.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

TALOUSLUVUT

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskuksella on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	2241,69	2076,30	2097,10	2097,10	2097,10
Toimintakulut*	-3584,03	-3437,80	-3481,20	-3481,20	-3481,20
Toimintakate	-1342,34	-1361,50	-1384,10	-1384,10	-1384,10
Poistot	-18,23	-16,80	-16,80	-16,80	-16,80
Netto yhteensä	-1360,57	-1378,30	-1400,90	-1400,90	-1400,90

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Keskitetty henkilöstöhallinto**

7.6.1 Keskitetty henkilöstöhallinto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Keskitetty henkilöstöhallinto sisältää seuraavat toiminnot: 1) henkilöstöhallinto, 2) henkilöstöedut ja 3) työsuojelu ja yhteistoiminta.

Palkanlaskentapalvelut hankitaan Sarastia Oy:ltä.

Vastuhenkilö on henkilöstöpäällikkö.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Kuntastrategian painopistealueisiin ja linjauksiin pohjautuvan henkilöstöohjelman 2020–2021 tavoitteiden toimeenpaneminen.
2. Jatketaan kaikki toimialat kattavan henkilöstölähtöisen kehittämisen toimintamallin toteuttamista toimialoilla.
3. Kehitetään yhteistyössä työterveyshuollon kanssa varhaisen tuen käytäntöjä työkykypulmissa ja pyritään ehkäisemään sairauspoissaoloja sekä erityisesti niiden pitkittymistä. Huolehditaan työterveyshuoltopalvelujen toteutumisesta toimintasuunnitelman mukaisena sekä kustannuksiltaan kohtuullisina.
4. Rakennetaan työkykyjohtamisen valmennuspolku esimiestyön vahvistamiseksi työkykyjohtamisen välineeksi.
5. Kehitetään työsuojelun toimintaohjelman tavoitteiden mukaisesti työoloja tavoitteena työhyvinvoinnin tukeminen ja työturvallisuus. Turvallisuushavaintoilmoituskäytäntöä tehostetaan viestinnällä ja käytönottamalla sähköinen turvallisuushavaintoilmoitusohjelmisto.
6. Tuetaan kunnan yhtenäistä työnantajapolitiikkaa säännöllisillä henkilöstökirjeillä, esimieskirjeillä ja -kokouksilla sekä esimiestyön tueksi laadituilla ajantasaisilla ohjeistuksilla. Vahvistetaan säännöllisten kehityskeskustelujen roolia kunnan työnantajapolitiikassa. Tavoitteena on, että kaikki toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevat käyvät esimiehensä kanssa kehityskeskustelun vuosittain.
7. Jatketaan toimenpiteitä palkan tehtävä- ja henkilökohtaisten osien määräytymisperusteiden selkeyttämiseksi. Päämääränä on edistää henkilöstön yhdenvertaisuutta ja luottamusta työnantajapolitiikan johdonmukaisuuteen sekä toisaalta luoda edellytyksiä yhteismitalliseen palkkarakenteeseen mahdollista sote-muutosta silmällä pitäen.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Toimivat ja hyvinvoivat työyhteisöt

- Sairauspoissaolojen määrä vähenee ja erityisesti mielenterveyden ja tuki—ja liikuntaelinten sairauksista johtuviin poissaoloihin kohdennetaan toimenpiteitä.

Me teemme Hausjärven –Kaikki tekemään yhdessä!

Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen

- Kehittämistoimikunnassa käsiteltyjen kehittämisideoiden määrä; kuntatasolla vähintään 5 kehittämisideaa vuodessa.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Keskitetty henkilöstöhallinto

TAVOITTEET JA KEINOT:

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

- Henkilöstöohjelmasta johdetun ”hausjärveläisen hyvän työn” -mallin laatiminen ja käyttöön ottaminen ts. kuinka toteutamme kunnan strategian mukaisia tavoitteita ja Hausjärven kunnan työnantaja-arvoja hyvää työtä tekemällä.
- Henkilöstöohjelmasta 2020–2021 viestiminen henkilöstölle ja esimiehille sekä henkilöstöohjelman mukaisten toimenpiteiden käynnistäminen.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Henkilökohtaisen työsuorituksen arvioinnin tueksi laaditaan mittaristo henkilökohtaisten lisien myöntämiselle (HTA-arviointijärjestelmä)
- Sairauspoissaoloja ja erityisesti niiden pitkittymistä ehkäiseviä toimenpiteitä kehitetään yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

- Henkilöstölähtöisen kehittämisen toimintamallin ylläpitäminen ja vahvistaminen organisaatiossa. Kannustetaan ”Lupa tehdä toisin ja lupa kehittää” – ajattelumallilla työskentelyyn.
- Hausbändi-jatkohanke toteutetaan esimiehille suunnattuna Työkykyjohtamisen valmennuspolkuna Kärkölän kunnan kanssa yhteishankkeena, hanketta rahoittaa Keva.
- Jatketaan henkilöstölähtöiseen kehittämiseen liittyvää kehittämisideoiden palkitsemiskäytäntöä.

TALOUSLUVUT

Keskitetty henkilöstöhallinto

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	115,64	132,50	38,90	38,90	38,90
Toimintakulut*	-462,58	-510,40	-349,70	-349,70	-349,70
Toimintakate	-346,94	-377,90	-310,80	-310,80	-310,80
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-346,94	-377,90	-310,80	-310,80	-310,80

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

TOIMINNALLINEN MUUTOS:

Työterveyshuollon tuotot ja kulut budjetoidaan jatkossa suoraan toimialoille, joten keskitetyn henkilöstöhallinnon tuotto- ja kuluarvioissa on huomioitu koko kunnan sijasta enää vain hallinnon (ml. ympäristölautakunta) työterveyshuolto pois lukien ruoka- ja siivouspalvelut, joka on budjetoitu suoraan kyseiselle vastualueelle.

Talousarvio 2021**Taloussuunnitelma 2021-2023****Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus****Keskittetty henkilöstöhallinto**

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Hallinnon sisäiset palvelut**

7.6.2 Hallinnon sisäiset palvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallinnon sisäiset palvelut sisältävät seuraavat toiminnot: talouden suunnittelu ja seuranta (taloushallinto ja sisäinen valvonta ja riskienhallinta), hallinnon sisäiset palvelut (hallinnon yhteiset palvelut, kopiointi ja postitus, löytyeläinpalvelut), ICT-palvelut sekä asiakirjahallinto.

Vastuuhenkilö on talousjohtaja. Asiakirjahallinnon vastuuhenkilönä on hallintopäällikkö.

Kunnan taloushallintopalvelut on ostettu 1.11.2019 alkaen Sarastia Oy:ltä. Tavoitteena on taloushallinnon palvelujen lakisääteisen tason toteuttaminen.

Hallinnon yhteiset toiminnot sisältävät toimistotarvikevaraston, joka toimii kirjanpidollisesti tasetilillä.

ICT-palvelut ja tietohallintopalvelut toteutetaan omana toimintana yhteistyössä Lopen kunnan ja Riihimäen seudun terveystalokuntayhtymän kanssa. Tieralta ostetaan tämän lisäksi palveluita, mikäli niihin on tarvetta.

Puhelunvälitys ostetaan ulkopuoliselta palveluntarjoajalta. Kokouspöytäkirjat allekirjoitetaan sähköisesti.

Hallinnon sisäiset palvelut vastaavat kirjanpidon järjestämisestä, rahoituksen riittävyydestä ja kassavarojen sijoittamisesta ja rahoitusriskien hallinnasta. Hallintopalvelut koordinoi myös kunnan hankintoja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

1. Taloudellisen tilanteen seuraaminen ja siihen nopeasti reagoiminen edellyttävät laadukkaita seuranta- ja ennustemenetelmiä. Pyritään järjestämään palvelut niin, että käytössä olisi laadukkaita seuranta- ja ennustemenetelmiä.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

1. Ollaan aktiivisesti mukana julkisen hallinnon sähköisten palveluiden käyttöönotossa.
2. Kehitetään ICT-toimintaa ja pyritään hyödyntämään digitalisaatiota asiakaslähtöisesti.
3. Jatketaan kunnan arkistonmuodostuksen ja sitä koskevien suunnitelmien kehittämistä arkistolaitoksen antamien sähköisen arkistonmuodostuksen eAMS-määritysten mukaisesti ja otetaan käyttöön uusi asianhallinnan tietojärjestelmä talousarviovuoden 2021 aikana.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Hallinnon sisäiset palvelut

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

4. Toteutetaan kunnan verkkosivujen uudistus. Perustana käytetään asiakkaan ja kuntalaisen helpon ja riittävän tiedonsaannin näkökulmaa. Kehitetään verkkosivujen rakennetta entistä käytettäväm-
pään suuntaan siten, että sivut täyttävät saavutettavuusdirektiivin vaatimukset.
5. Viestitään avoimesti ja ollaan mukana sosiaalisissa medioissa.
6. Annetaan asiakkaille ja kuntalaisille osallistumismahdollisuuksia järjestämällä kuntalaiskyselyitä.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Talouden tasapaino

- Tilinpäätöksen tulos on vähintään talousarvion mukainen ja investoinnit toteutuvat enintään talo-
usarvion mukaisina.

TAVOITTEET

1. Järjestetään ICT-toimintaa tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti.
2. Videoidaan vähintään kaksi kunnanvaltuuston kokousta vuosittain.
3. Päivitetään kunnan kustannuslaskennan periaatteet kuntien yhteisen talousraportoinnin vaatimusten mukaisiksi.

TALOUSLUVUT

Hallinnon sisäiset palvelut

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	27,97	24,20	35,70	35,70	35,70
Toimintakulut*	-1051,48	-1021,90	-1183,20	-1183,20	-1183,20
Toimintakate	-1023,51	-997,70	-1147,50	-1147,50	-1147,50
Poistot	-3,46	-6,70	-6,70	-6,70	-6,70
Netto yhteensä	-1026,97	-1004,40	-1154,20	-1154,20	-1154,20

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Ruoka- ja siivouspalvelut**

7.6.3 Ruoka- ja siivouspalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Ruoka- ja siivouspalvelut sisältää kunnan eri toimipisteisiin tuotettavan ruoka- ja siivouspalvelun.

Vastuuhenkilö on ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Työsuojelurahasto myönsi apurahan vuoden 2020 alussa yhteisöohjautuvuuden prosessin aloittamiseksi ruoka- ja siivouspalveluissa. Tavoitteena on pitää yllä ja vahvistaa henkilökunnan työmotivaatiota, työhyvinvointia ja työtyytyväisyyttä sekä prosessien sujuvuutta kehittämällä johtamista yhteisöohjautuvaksi. Prosessin aloitus on siirtynyt vuoden 2020 loppuun ja sitä jatketaan vuonna 2021.
2. Ryttylän palvelukeittiökokeilun perusteella tuodaan kunnanhallituksen päätettäväksi Hausjärven kunnan ruokapalvelun järjestämismalliehdotus. Kunnanhallituksen päätöksen perusteella vuoden 2021 aikana siirrytään uuteen toimintamalliin. Yhteisöohjautuvuuden vahvistaminen tukee uuden palvelumallin käyttöönottoa.
3. Vuonna 2021 päivitetään varautumissuunnitelma ja aloitetaan henkilökunnan työhönperehdytysmateriaalin työstämistä sekä tutkitaan mahdollisuutta digitalisoida esimiestyötä ottamalla käyttöön koko yksikön toiminnanohjausjärjestelmä.

Sitovat tulostavoitteet:

Kasvava ja aktiivinen - Elinvoimainen kunta

- Yksikön tiedottamista kehitetään ylläpitämällä tietosisältöä kunnan verkkosivuilla. Vuonna 2019 käyttöönotettua ruokapalvelun toiminnanohjausjärjestelmää hyödynnetään yhä laajemmin.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Johtamisesta kehitetään valmentavaksi ja henkilöstön yhteisöohjautuvuutta laajennetaan ja syvennetään tavoitteena asiakaslähtöiset palvelut, mistä esimerkkinä perustettu yhteinen ruoka-palvelutyöryhmä yhdessä vanhuspalvelujen kanssa.

Me teemme Hausjärven - Kaikki mukaan!

- Ruoka- ja siivouspalvelut -yksikköä kehitetään henkilöstölähtöisesti ylläpitämällä työpajakäytäntöä, jossa työstetään ja ratkotaan yhteisiä asioita.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Ruoka- ja siivouspalvelut

TALOUSLUVUT

Ruoka- ja siivouspalvelut

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	2098,08	1919,60	2022,50	2022,50	2022,50
Toimintakulut*	-2069,97	-1905,50	-1948,30	-1948,30	-1948,30
Toimintakate	28,11	14,10	74,20	74,20	74,20
Poistot	-14,77	-10,10	-10,10	-10,10	-10,10
Netto yhteensä	13,34	4,00	64,10	64,10	64,10

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus

7.7 Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus sisältää seuraavat tulosalueet: elinkeinojen kehittäminen (ml. markkinointi), EU- tuet, maataloustoimi, asuntotoimi, joukkoliikenne, kansainvälinen toiminta ja työllistäminen (ml. siviilipalvelus). Lisäksi palvelukeskuksen alla toimii ympäristölautakunta.

Vastuhenkilö on kunnanjohtaja.

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskuksen tehtävä on edistää ja kehittää kunnassa asumista ja yrittämistä. Tätä tehtävää palvelukeskus toteuttaa ympäristöä ja kunnan erityispiirteitä kunnioittaen, yhdessä eri toimijoiden kanssa paikallisesti ja seudullisesti.

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskuksella on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Hausjärvi on yrittäjyyden ykköskunta maakunnassa

- Maakunnallinen kärkisija Suomen yrittäjien yrittäjyysbarometrissa.

Nopea kaavoitusprosessien läpivienti

- Kaavat valmistuvat tavoiteaikataulussa; asemakaavojen läpivienti 6-12 kuukaudessa.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Työmarkkinatuen seuranta aktiivitoimenpiteissä

- Aktivointiaste ja kunnan osarahoittama työmarkkinatuki; Yli 60 % työttömistä on aktiivitoimenpiteissä, kunnan työmarkkinatuen rahoitusosuus on alle 100 000 euroa.

TAVOITTEET

- Palvelukeskus on mukana julkisen hallinnon sähköisten palveluiden käyttöönotossa.
- Liikenneturvallisuuden kehittäminen on mukana kaikessa päätöksenteossa.
- Ympäristölautakunta huolehtii siitä, että kunta tarjoaa riittävästi ja monipuolisesti tontteja kaikissa taajamissa.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus

TALOUSLUVUT

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	379,22	359,20	342,20	342,20	342,20
Toimintakulut*	-1179,79	-1236,70	-1166,10	-1166,10	-1266,10
Toimintakate	-800,58	-877,50	-823,90	-823,90	-923,90
Poistot	-5,13	-8,20	-8,20	-8,20	-12,10
Netto yhteensä	-805,71	-885,70	-832,10	-832,10	-936,00
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus
Elinkeinojen kehittäminen**

7.7.1 Elinkeinojen kehittäminen

TEHTÄVÄN KUVAUS

Elinkeinojen kehittämiseen kuuluvat seuraavat toiminnot: elinkeinojen kehittäminen (ml. markkinointi), EU-tuet, maataloustoimi, asuntotoimi, joukkoliikenne, kansainvälinen toiminta ja työllistäminen (ml. siviilipalvelus).

Vastuuhenkilönä on kunnanjohtaja. Joukkoliikenteen vastuuhenkilönä on hallintopäällikkö.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Toteutetaan elinvoima-ohjelmaa ja yritysvaikutusten arviointiohjelmaa. Jatketaan hyvin toimivaa yhteistyötä yrittäjien, yrittäjäjärjestöjen ja MTK:n kanssa elinvoimatoimikunnassa. Yrittäjien palveluita tuotetaan erityisesti Yritysvoimala Oy:n ja kunnanjohtajan kautta. Kunnanjohtaja on aktiivisesti mukana yrittäjäjärjestöjen tilaisuuksissa. EU:n ja muita rahoituksia haetaan tukemaan elinvoiman kehittämistä. Lisäksi ollaan mukana hankkeissa, jotka parantavat olemassa olevien yrittäjien elinvoimaa Hausjärvellä.
2. Markkinoinnissa toteutetaan markkinointi- ja viestintäohjelmaa. Markkinoinnin pääkohteina ovat potentiaaliset uudet asukkaat ja yrittäjät. Markkinoinnissa osallistutaan asunto- ja yrittäjämessuille.
3. Raideliikenteessä pyritään vaikuttamaan vuoden 2022 jälkeiseen tilanteeseen, jossa lähdetään siitä, että palvelutaso säilyy nykyisellä tasolla.
4. Hausjärven kunta on jatkanut Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän (HSL) kanssa lippuyhteistyösopimusta, jonka edut ovat kuntalaisten käytössä. Sopimuksen mukaan hausjärveläiset voivat ostaa HSL:n matkakortin ja ladata sille henkilökohtaisen kausilipun.
5. Maataloustoimen palvelut tuottaa Maaseutupalveluyksikkö Häme, joka toimii isäntäkuntamallisesti osana Janakkalan kunnan organisaatiota. Yksikön palvelutuotannon toimivuutta tarkastellaan seurantakokouksessa vuosittain. Tavoite on, että palvelutaso säilyy vähintään nykyisellä tasolla.
6. Kunnan kautta järjestettävien vuokra-asuntojen täyttöaste pyritään pitämään yli 90 %:ssa. Kunta-asunnot Oy:n kanssa järjestetään vakiintuneen käytännön mukaan tilaisuus, jossa yhtiön edustajat ja kunnan viranhaltijat keskustelevat asuntotoimen kehittämisestä.
7. Työllistämistä tehdään määrärahojen puitteissa. Työllistämistoimet sovitetaan yhteen perusturvan alaisuudessa toimivan työpajatoiminnan kanssa. Kunnan oman työllistämisen täydentäjäksi voi kunnanjohtaja käynnistää erillisiä työllistämistä tukevia projekteja palkkatuella, työkokeilulla, työharjoittelulla ja muulla Ely- ja te-toimistojen erillisrahoituksella.
8. Kansainvälinen toiminta käsittää suhteet ystävyyskuntiin ja muun kansainvälisen toiminnan. Ystävyyskuntasuhteita ylläpidetään virolaisen Väike-Maarjan ja japanilaisen Naien kunnan kanssa.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus
Elinkeinojen kehittäminen

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Hausjärvi on yrittäjyyden ykköskunta maakunnassa

- Maakunnallinen kärkisija Suomen yrittäjien yrittäjyysbarometrissa.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Työmarkkinatuen seuranta aktiivitoimenpiteissä

- Aktivointiaste ja kunnan osarahoittama työmarkkinatuki; Yli 60 % työttömistä on aktiivitoimenpiteissä, kunnan työmarkkinatuen rahoitusosuus on alle 100 000 euroa.

TALOUSLUVUT

Elinkeinojen kehittäminen

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	187,97	207,20	182,20	182,20	182,20
Toimintakulut*	-801,04	-812,90	-733,00	-733,00	-833,00
Toimintakate	-613,08	-605,70	-550,80	-550,80	-650,80
Poistot	-5,13	-8,20	-8,20	-8,20	-12,10
Netto yhteensä	-618,21	-613,90	-559,00	-559,00	-662,90

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

**Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus
Ympäristölautakunta**

7.7.2 Ympäristölautakunta

Ympäristölautakuntaan kuuluvat toiminnot kaavoitus ja maankäytön suunnittelu, ympäristöasiat, rakennusvalvonta ja hallinto.

Vastuuhenkilö on rakennustarkastaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Kunnan elinvoiman kehittäminen ja lisääminen kaavoituksella.
2. Kunnanhallituksen päätösten mukaisten asemakaavojen ja asemakaavamuutosten laatiminen.
3. Yleis- ja asemakaavojen päivittäminen ajan tasalle.
4. Rakennusvalvonnan lupakäytäntöjen selkeyttäminen ja lupakäsittelyajan lyhentäminen. Asiakkaiden neuvonnan ja ennakko-ohjauksen lisääminen.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Nopea kaavoitusprosessien läpivienti

- Kaavat valmistuvat tavoiteaikataulussa; asemakaavojen läpivienti 6-12 kuukaudessa.

Ympäristölupien käsittelyaikataulu

- 6-12 kuukautta, kun hakemukset ovat käsittelykelpoisia.

Rakennuslupien käsittelyaikataulu

- 6-12 kuukautta, kun hakemukset ovat myöntökelpoisia.

Hakijoiden ohjauksen/neuvonnan parantaminen

- hakemusten täydennystarpeiden pienentäminen ja lupakäsittelyn nopeutuminen; lupahakemukset täydellisempiä

Kaavoitus ja maankäyttö

Kaavoitustöitä ja maankäyttö toimenpiteitä toteutetaan kunnanhallituksen linjaamien ohjeiden ja päätösten mukaisesti.

Kaavoitus mahdollistaa kunnan taajamien asumisen, liikkumisen ja palveluiden kehittämisen. Tavoite-
tasona on joustava, kunnan kehitystä ja palveluita tukeva kaavoitus.

Asemakaavoituksessa taajamien kaavat ajantasaistetaan ja tehdään tarvittaessa taajamien yleissuunnitelmia. Hikiän ja kirkonkylän ja Oitin yleiskaavoitukset saatetaan loppuun.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan toiminta painottuu lakisääteisiin tehtäviin. Merkittävä osuus työn kuvaan on rakentamiseen painottuva neuvonta, rakentamismahdollisuuksien selvittäminen ja suunnittelun ohjaustyö.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus
Ympäristölautakunta

Rakennusluvitusta painottuu suhdanteiden mukaisesti. Uudispientalorakentamisen arvioidaan pysyvän vuoden 2020 tasolla. Suunnittelutarveratkaisujen oletetaan lisääntyvän käyttötarkoitusten muutosten ja haja-asutusalueelle suuntautuvan rakentamisen puitteissa. Päivitetyt ohjelmistot sekä muuttuva lainsäädäntö edellyttävät jatkuvaa koulutusta sekä lisäävät neuvontatyön määrää. Rakennusvalvonnan taksa tullaan päivittämään uusitun rakennusjärjestyksen tarpeisiin. Uuden rakennusjärjestyksen myötä ilmoituskäytäntö poistuu käytöstä.

Ympäristötoimi

Ympäristötoiminta on lakisääteistä luvitusta, neuvontaa ja valvontatyötä. Maa-ainesottoasioissa työ painottuu luvitukseen ja ottoalueiden toiminnan valvontaan. Vuonna 2021 on lautakuntakäsittelyyn tulossa maa-aineslupahakemyksiä, jotka liittyvät olemassa olevien maa-aineisten ottoalueiden toimintojen jatkamiseen. Ympäristöluvitusten määrä riippuu yritystoiminnan luvanvaraisuudesta. Ympäristöluvallisten toimintojen valvontaa suoritetaan ympäristösuojelun valvontasuunnitelman mukaisesti. Ympäristötoimissa neuvonta on erittäin merkittävä osa työmäärästä, joka pääpainottuneen vuonna 2021 jätevesiasioihin.

TALOUSLUVUT

Ympäristölautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	191,25	152,00	160,00	160,00	160,00
Toimintakulut*	-378,75	-423,80	-433,10	-433,10	-433,10
Toimintakate	-187,50	-271,80	-273,10	-273,10	-273,10
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-187,50	-271,80	-273,10	-273,10	-273,10

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	4,5	5	5	5	5
Rakennusvalvonta, luvitus					
- yhden asunnon talot (uudet)	4	15	6	6	6
- rivitalot (uudet)	1	1	1	1	1
- muut luvat	130	130	130	130	130
-käyttötarkoituksen muutos asunnoksi	4	4	6	6	6

Perusturvalautakunta

7.8 Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunnan vastuulla ovat seuraavat tulosalueet: perusturvan hallinto, sosiaalityö (lastensuojelu, lapsiperheiden palvelut, työikäisten palvelut), vammaisten palvelut, ikääntyneiden palvelut ja terveyspalvelut (perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, Koivikkokoti).

Perusturvalautakunnan strategia:

Tuemme kuntalaisia erilaisissa elämänvaiheissa ennaltaehkäisevästi, asiakaslähtöisesti ja palveluhenkisesti järjestämällä lakisääteiset sosiaalipalvelut, käyttämällä vaihtoehtoisia palvelujen järjestämistapoja sekä tukemalla omaehtoista vastuunottoa siten, että perusturvallisuus säilyy.

Perusturvalautakunnan eri tehtäväalueilla ja valtuustotason sitovilla tavoitteilla pyritään vastaamaan palvelutarpeisiin sekä hyvinvointisuunnitelmasta ja -kertomuksesta nouseviin haasteisiin.

Perusturvalautakunnan valtuustotason sitovia tavoitteita ovat:

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

Lasten ja nuorten hyvinvointi

- Lastensuojelutarpeen selvitykset saadaan tehtyä lakisääteisessä määräajassa.
- Varhaisen tuen vahvistaminen ja ennaltaehkäisevän työn kehittäminen: toimintamallien vakiinnuttaminen (koulupudokkaat, vertaisryhmätoiminta vanhemmille, lapsiparkkitoiminta)

Ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön rekrytointi ja palveluksessa pitäminen

- Avoinna olevat toistaiseksi voimassa olevat palvelussuhteet täytetään päteillä henkilöillä.

Vanhus- ja vammaispalvelut

- Vanhus- ja vammaispalvelujen palvelurakenteiden toimivuus tukee asiakkaan oikea-aikaista ja – paikkaista sijoittumista palveluihin.

Terveyspalvelut

- Hoitoonpääsyn seuranta

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

- Yli 300 päivää työttömänä olleiden henkilöiden aktivointi

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

- Syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Perusturvalautakunta

TALOUSLUVUT

Perusturvalautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Perusturvalautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	2948,85	2769,80	3257,50	3257,50	0,00
Toimintakulut*	-28447,25	-28710,30	-30685,26	-30685,26	0,00
Toimintakate	-25498,39	-25940,50	-27427,76	-27427,76	0,00
Poistot	-13,67	-33,90	-33,90	-33,90	0,00
Netto yhteensä	-25512,06	-25974,40	-27461,66	-27461,66	0,00

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Perusturvalautakunta
Perusturvan hallinto

7.8.1 Perusturvan hallinto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Perusturvan hallinnon vastuualue sisältää seuraavan tulosityksikön: perusturvan hallinto.
Vastuuhenkilönä on perusturvajohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Palvelujen järjestäminen ammattitaitoisen henkilöstön avulla toimialalle myönnettyjen määrärahojen puitteissa.
2. Sosiaali- ja terveystalouden palvelurakenteen toimivuuden/kattavuuden varmistaminen/suunnittelu ja maakunnallisessa sote-valmistelussa aktiivisesti vaikuttaminen.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Lasten ja nuorten hyvinvointia tukevat toimenpiteet, lapsiperheiden ehkäisevät tukitoimet sekä vammaisten ja vanhusten kotona asumisen tukeminen
2. Tiivis käytännön yhteistyö seutukunnallisesti ja eri hallintokuntien kesken.
3. Sähköisen asiointimahdollisuuden lisääminen.
4. Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja pysyvyys.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

Ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön rekrytointi ja palveluksessa pitäminen

- Avoimena olevat toistaiseksi voimassa olevat palvelussuhteet täytetään päteillä henkilöillä.

TALOUSSLUVUT

Perusturvan hallinto

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	14,53	0,00	30,70	30,70	0,00
Toimintakulut*	-306,38	-293,80	-361,94	-361,94	0,00
Toimintakate	-291,85	-293,80	-331,24	-331,24	0,00
Poistot	0,00	-16,10	-16,10	-16,10	0,00
Netto yhteensä	-291,85	-309,90	-347,34	-347,34	0,00
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Perusturvalautakunta
Perusturvan hallinto

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	5	5	5	5	
Tehokkuus/taloudellisuus					
Sos.palvelut netto €/asukas (sis.+ulk.)	- 1 198	-1 215	-1 297	-1 309	0
Terveyspalvelut netto €/asukas (sis.+ulk.)	-1 887	-1 934	-2 066	-2 086	0
asukasluku, ennuste	8270	8 248	8 166	8 088	8 014

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Perusturvalautakunta
Sosiaalityö**

7.8.2 Sosiaalityö

TEHTÄVÄN KUVAUS

Sosiaalityön vastuualue sisältää seuraavat tulosityksiköt: sosiaalityön henkilöstö, kiintiöpakolaisten vastaanotto, lasten ja perheiden palvelut, muut lasten ja perheiden palvelut ja aikuissosiaalityö.

Vastuuhenkilö on lapsi- ja perhepalvelujen työntekijöiden työn sisältöön liittyvissä asioissa johtava sosiaalityöntekijä. Aikuissosiaalityön työn sisältöön liittyvissä asioissa vastuuhenkilöt ovat perusturvajohtaja ja johtava sosiaalityöntekijä. Muilta osin vastuuhenkilö on perusturvajohtaja, joka vastaa erityisesti ostopalvelujen käytöstä.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Lakisääteisten sosiaalityön palvelujen järjestäminen laadukkaasti ja kustannustietoisesti.
2. Varhaisen tuen tukimuotojen kehittäminen ja vakiinnuttaminen.
3. Yli 300 päivää työttömänä olleiden henkilöiden aktivointi.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Yli 300 päivää työttömänä olleiden henkilöiden aktivointi

- työmarkkinatuen kuntaosuuden maksulistalla olevien henkilöiden määrä/kk (pl. kevytyrittäjyys ja työssäoloehto kerryttävä osa-aikatyö):
Hyvä taso: Max 16 hlöä/kk
Tyydyttävä taso: 17 - 19 hlöä/kk.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

Lasten ja nuorten hyvinvointi

- Lastensuojelutarpeen selvitykset saadaan tehtyä lakisääteisessä määräajassa.
- Varhaisen tuen vahvistaminen ja ennaltaehkäisevän työn kehittäminen: toimintamallien vakiinnuttaminen (koulupudokkaat, vertaisryhmätoiminta vanhemmille, lapsiparkkitoiminta).

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

- Syriäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Perhekeskuksen ja olemassa olevien palvelujen hyödyntäminen seudullisen toiminnan kautta.
2. Kunnan tukihenkilötoiminnan organisoiminen.
3. Työpajatoiminnan ja kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen yhteistyössä Hyria säätiön kanssa.
4. Seudullisessa Ohjaamo-toiminnassa mukana oleminen.
5. Kaiku-kortin käyttöönotto yhteistyössä sivistystoimen ja muiden toimijoiden kanssa.
6. Vanhemmuuden tukeminen ja ehkäisevän työn tarjoaminen Lounatuulen perhetyön, kotipalvelun perhetyön, sosiaalityön, neuvoloiden, psykiatrisen sairaanhoitajan ja muiden yhteistyötahojen tiiviillä yhteistyöllä.
7. Systeemisen lastensuojelun tiimityöskentely.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Perusturvalautakunta
Sosiaalityö

TALOUSLUVUT

Sosiaalityö

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	267,14	275,30	395,80	395,80	0,00
Toimintakulut*	-2946,90	-2828,50	-2702,04	-2702,04	0,00
Toimintakate	-2679,76	-2553,20	-2306,24	-2306,24	0,00
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-2679,76	-2553,20	-2306,24	-2306,24	0,00
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	14	15	15	16	
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Lastensuojelu					
Lastensuojeluilmoitusten määrä	304	330	280	280	
Lastensuojelun asiakkaat/v. SHL:n mukaisen	61	72	61	61	
perhepalvelun asiakkaat	222	192	195	195	
Tehostettua perhetyötä saaneiden lasten lukumäärä		28	5	5	
Sijoitetut lapset vuoden aikana	25	27	20	20	
Sijoitetut lapset 31.12.	18	24	12	12	
Vuoden aikana jälkihuollon asiakkuudessa olleet nuoret	10	11	14	15	
Kasvatus- ja perheneuvolan asiakasperheet		70	35	35	
Aikuissosiaalityö					
Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat		100	90	90	
Täydentävää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet	141	75	70	70	
Ehkäisevää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet		69	30	30	

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Perusturvalautakunta
Vammaispalvelut

7.8.3 Vammaispalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vammaispalvelujen vastuualueeseen kuuluvat seuraavat tulosityksiköt: kehitysvammahuolto ja muu vammaishuolto.

Vastuuhenkilöitä ovat vammaispalveluista vastaavat viranhaltijat, Paavolantien asuinryhmän ja Jelpin asumispalvelujen osalta yksiköiden esimies ja ostopalvelujen osalta perusturvajohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Vammaishuollon palvelujen järjestäminen sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

STRATEGISET TAVOITTEASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

Vammaispalvelujen palvelurakenteen toimivuus tukee asiakkaan oikea-aikaista ja –paikkaista sijoittumista palveluihin.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Yksinäisyyden torjuminen (vapaa-ajan toiminnot, ystävätoiminta)
2. Riittävä palveluvalikko
3. Asumisen ohjaus

TALOUSLUVUT

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	326,65	314,10	348,30	348,30	0,00
Toimintakulut*	-2758,23	-2713,50	-3228,67	-3228,67	0,00
Toimintakate	-2431,58	-2399,40	-2880,37	-2880,37	0,00
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-2431,58	-2399,40	-2880,37	-2880,37	0,00
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Perusturvalautakunta
Vammaispalvelut

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	19	19	19	20	
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Ympäri vuorokautisen asumisen päivät	16 869	14 900	12 800	12 800	
Ei-ympäri vuorokautisen asumisen päivät	*)	6 600	16 800	16 800	
Vammaispalvelun asiakkaat /v.	184	195	195	195	
Vaikeavammaisten kuljetuspalvelun asiakkaat/vuosi	124	120	124	124	

*) Tunnusluvun seuranta on aloitettu vuodesta 2020 alkaen.

**Perusturvalautakunta
Vanhustenhuolto**

7.8.4 Vanhustenhuolto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vanhustenhuollon vastuualueeseen kuuluvat seuraavat tulosyksiköt: kotipalvelu, tukipalvelut, vanhusten päivätoiminta, omaishoidon tuki, ikäihmisten palveluohjaus ja vanhusten asumispalvelut.

Vastuuhenkilönä on vanhuspalvelupäällikkö. Kotihoidon, tukipalvelujen ja päivätoiminnan osalta kotihoidon palveluesimies. Omaishoidon tuen päätöksistä vastaa sosiaaliohjaaja. Ostopalveluista vastaa perusturvajohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Vanhustenhuollon palvelurakenteen toimivuus tukee asiakkaan oikea-aikaista ja –paikkaista sijoittumista palveluihin.
2. Kotihoidon yöhoidon toiminnan aloittaminen.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Vanhuspalvelujen palvelurakenteen kokonaisuuden toimivuus (asumispalvelut, kotona asuminen).
Hyvä taso: säännöllisen kotihoidon piirissä yli 75-v. 13,5 %,
tehostetun asumispalvelun asiakkaat 9,98 %

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Kotisairaanhoidon osa kunnan omaa kotihoitoa.
2. Kotikuntoutus ja kuntouttava intervallihoito.
3. Asiakkaan kuntouttava arviointijakso ennen säännölliseen tai pitkäaikaiseen palveluun sijoittumista kotihoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa.
4. Ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen HYKO-syntymäpäivien sekä hyvinvointia edistävien kotikäyntien kautta.
5. Omaishoitajien tukeminen; vertaisryhmätoiminta.
6. Lääkkeiden koneellisen annosjakelun käyttöönotto tehostetun asumispalvelun yksiköissä.
7. Kotihoidon yöhoidon toiminnan aloittaminen
8. Kirjastoauton mukana kyliin jalkautuva sosiaaliohjaus.
9. Yksinäisyyden torjuminen (vapaa-ajan toiminnot, ystävätoiminta).

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Perusturvalautakunta
Vanhustenhuolto

TALOUSLUVUT

Vanhustenhuolto

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	2340,54	2180,40	2482,70	2482,70	0,00
Toimintakulut*	-6827,81	-6924,00	-7519,71	-7519,71	0,00
Toimintakate	-4487,27	-4743,60	-5037,01	-5037,01	0,00
Poistot	-13,67	-17,80	-17,80	-17,80	0,00
Netto yhteensä	-4500,94	-4761,40	-5054,81	-5054,81	0,00
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	92	94	103	105	
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Kotipalvelun asiakkaat	157	150	160	170	
Kotipalvelun käyntikerrat (kaikki)	43 945	43 000	45 000	48 000	
Tukipalvelujen asiakkaat	174	130	170	170	
Asumispalvelupäivät	28 965	26 000	26 000	26 000	
Lyhytaikaisen asumispalvelun päivät	2 431	2 450	2 000	2 000	
Yöhoidon käyntikerrat			2 500	2 500	

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Vanhuspalveluissa vakinaistetaan 4 henkilöä, jotka ovat aiemmin toimineet sijaisina. Lisäksi vakinaistetaan yksi henkilökohtainen avustaja. Kotihoidossa aloitetaan yöhoito 1.1.2021 alkaen. Kotisairaanhoidon siirretään Riihimäen terveyskeskuskuntayhtymältä kunnalle 1.1.2021 alkaen, josta johtuen 5 henkilöä siirtyy vanhoina työntekijöinä kuntaan. Kotisairaanhoidon siirto lisää sekä tuottoja että kuluja vanhustenhuollossa.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Perusturvalautakunta
Terveyspalvelut

7.8.5 Terveyspalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Terveyspalvelut sisältävät Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän ja Kanta-Hämeen sairaanhoidopiirin kuntayhtymän ja Koivikkokodin.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Hoitoonpääsyn seuranta
- Talousarvion toteutuminen

TAVOITTEET JA KEINOT

- Omahoitaja-omalääkäri -mallin laajentaminen koko väestölle.
- Sähköiset palvelut käytössä, mm. Oma Olo -palvelu.
- Lakisääteisten odotusaikojen toteutuminen.
- Talouden toteutuminen talousarvion mukaisena.

TALOUSLUVUT

Terveyspalvelut

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut*	-15607,93	-15950,50	-16872,90	-16872,90	0,00
Toimintakate	-15607,93	-15950,50	-16872,90	-16872,90	0,00
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-15607,93	-15950,50	-16872,90	-16872,90	0,00

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

Sivistyslautakunta

7.9 Sivistyslautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Sivistyslautakunnan vastuulla ovat seuraavat tulosalueet: hallintopalvelut, varhaiskasvatus, peruskoulut, toisen asteen koulutus, kulttuuri- ja museotoimi, liikunta- ja nuorisotoimi, kirjastotoimi sekä kansalaisopisto.

Sivistyslautakunnan toiminta-ajatus: Sivistyslautakunta vastaa toimialaansa kuuluvien palvelujen ajanmukaisesta, kustannus- ja arvotietoisesta järjestämisestä hausjärveläisille käytössä olevien voimavarojen mukaan.

Sivistyslautakunnan valtuustotason sitovia tavoitteita ovat:

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta

- Hausjärven perusopetuksen päättötodistuksen saaneista, lukioon hakutuvista nuorista, 45 % hakee oman kunnan lukioon
- Oitissa sijaitsevien koulujen tarveselvitys ja hankesuunnitelma valmistuu talousarviovuoden aikana
- Vuoden 2021 aikana valmistellaan kirjastopalvelujen kehittämissuunnitelma vuosille 2021-2025. Kirjasto on auki myös kesäisin
- Opiston tuntimäärä kasvaa vuoden 2020 toteutumaan verrattuna. Opiston opiskelijoiden määrä kasvaa vuoden 2020 toteutumaan verrattuna

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Muuttuviin toimintaympäristön haasteisiin vastaaminen

- Toimialalla käynnissä olevien hankkeiden lukumäärä

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä

Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen

- jatko-opiskeluun päässeet Hausjärveltä päättötodistuksen saaneista, tyydyttävä taso 95 %, hyvä taso 98 %.
- Jokaisella koululla järjestetty vähintään yksi päihdevalistus tilaisuus
- Toiminta- ja seurantamallin laatiminen koulupoissaoloihin, jatko-opiskeluun päässeet Hausjärveltä päättötodistuksen saaneista, tyydyttävä taso 95 %, hyvä taso 98 %.
- Liikuntakerhojen ympärivuotinen tarjonta Oitissa, Ryttylässä ja Hikiässä

Sivistyslautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta

TALOUSLUVUT

Sivistyslautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Sivistyslautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	886,50	903,50	941,00	941,00	941,00
Toimintakulut*	-16268,37	-16366,37	-16126,69	-16126,69	-16126,69
Toimintakate	-15381,86	-15462,87	-15185,69	-15185,69	-15185,69
Poistot	-78,42	-54,80	-54,80	-54,80	-54,80
Netto yhteensä	-15460,28	-15517,67	-15240,49	-15240,49	-15240,49

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Sivistyslautakunta
Sivistyksen hallintopalvelut**

7.9.1 Sivistyksen hallintopalvelut

HALLINTOPALVELUT / TEHTÄVÄNKUVAUS

Hallintopalveluihin kuuluvat luottamushenkilöhallinto ja lautakunnan hallintopalvelut. Vastuuhenkilö on sivistysjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Toimialan palvelujen suunnittelu ja kehittäminen
2. Koulurakentamisen ja peruskorjausten suunnittelu ja valmistelu yhdessä muiden hallintokuntien kanssa.
3. Sivistyslautakunnan kokousten järjestely, asioiden valmistelu ja päätösten täytäntöönpano
4. Henkilöstön koulutus.
5. Koulukuljetusten järjestely.
6. Koulujen opetussuunnitelmatyö.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Yhteistyö kuntalaisten, luottamushenkilöstön ja palkatun henkilöstön välillä palveluja tuotettaessa
2. Palautteen kerääminen toiminnasta ja muutostarpeiden ennakointi
3. Henkilöstökokoukset ja rehtorikokoukset
4. Moniammatillinen yhteistyö koulutuksessa, oppilashuollossa ja tukipalveluissa
5. Toimintaympäristön muutosten (esimerkiksi lainsäädäntö) vaikutusten ennakointi omassa toiminnassa
6. Opetusministeriön ja Opetushallituksen hankerahoituksen hyödyntäminen oman toiminnan tukena

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta
Sivistyksen hallintopalvelut

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta

- Oitissa sijaitsevien koulujen tarveselvitys ja hankesuunnitelma valmistuu talousarviovuoden aikana

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Muuttuviin toimintaympäristön haasteisiin vastaaminen

- Toimialalla käynnissä olevien hankkeiden määrä.

TALOUSLUVUT

Sivistyksen hallintopalvelut

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	19,01	25,00	56,10	56,10	56,10
Toimintakulut*	-419,93	-489,05	-485,72	-485,72	-485,72
Toimintakate	-400,92	-464,05	-429,62	-429,62	-429,62
Poistot	-29,49	-15,20	-15,20	-15,20	-15,20
Netto yhteensä	-430,42	-479,25	-444,82	-444,82	-444,82

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	4	4	4	4	4
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Sivlan kokoukset	11	11	11	11	11
Sivlan kokousten asiat	103	200	200	200	200
Sivistystoimenjohtajan päätökset	370	300	300	300	300
Varhaiskasvatuspäällikön päätökset	1341	1400	1 400	1 400	1 400
Osastosihteerin päätökset	36	40	40	40	40
Koulujen rehtoreiden päätökset	1861	1 200	1 200	1 200	1 200
Rehtorikokoukset	9	10	10	10	10
Kustannukset, € / asukas	52	45	49	49	49

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta
Varhaiskasvatus

7.9.2 Varhaiskasvatus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Varhaiskasvatukseen kuuluvat tulosyksiköt:

1. päiväkotihoito: Hikiän, Oitin, Ryttylän ja Kirkonkylän päiväkodit sekä Monnin, Eskon ja Oitin koulun esiopetuksen päivähoito
2. lastenhoidontuet: palveluseteli, yksityishoidon tuki ja lastenkotihoidontuki
3. erityispäivähoito

Vastuu henkilö on varhaiskasvatuspäällikkö, joka toimii varhaiskasvatuksen alueen esimiehenä.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Varhaiskasvatusverkon muutosten valmistelu palveluverkkoselvityksen pohjalta ja muutosten teko tehtyjen päätösten mukaan
2. Varhaiskasvatuksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän (Daisy) täysi hyödyntäminen palvelujen digitaalisuudessa

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Seurataan lasten ja henkilökunnan määrän ja läsnäolojen kehitystä ja ohjataan toimintaa näistä lähtökohdista hyödyntäen uutta toiminnanohjausjärjestelmää
2. Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen varhaiskasvatustoiminnassa, apuna uusi sähköinen toiminnanohjausjärjestelmä
3. Pedagogisen dokumentoinnin yhtenäistäminen koko varhaiskasvatuksessa

Toiminnallinen muutos:

Mahdolliset muutokset palveluverkkoselvityksestä tehtyjen päätösten perusteella

TALOUSLUVUT

Varhaiskasvatus

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	329,56	304,00	311,80	311,80	311,80
Toimintakulut*	-4039,63	-4025,30	-4092,74	-4092,74	-4092,74
Toimintakate	-3710,07	-3721,30	-3780,94	-3780,94	-3780,94
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-3710,07	-3721,30	-3780,94	-3780,94	-3780,94

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta
Varhaiskasvatus

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	50	52	53	49	49
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Kunnallinen päivähoito / lapset 31.12.	242	230	240	230	220
Kotihoidon tuki / lapset 31.12.	57	110	70	70	70
Yksityisen hoidon tuki / lapset 31.12.	0	1	1	1	1
Palveluseteli / lapset 31.12.	133	130	110	110	110

**Sivistyslautakunta
Peruskoulutus**

7.9.3 Peruskoulut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Peruskoulutukseen kuuluvat tulosityksikköinä esiopetus, peruskoulut, koululaisten iltapäivätoiminta sekä koulun tukitoiminnot.

Vastuuhenkilö on kunkin koulun toiminnasta vastaava rehtori. Muun toiminnan osalta vastuuhenkilö on sivistysjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Nivelvaiheyhteistyön kehittäminen
2. Oppilashuollon toimijoiden ja palveluiden kehittäminen sekä perhekeskusmallin jalkauttaminen
3. Kiusaamisen ennaltaehkäiseminen ja siihen puuttuminen
4. Syrjäytymisen ehkäiseminen painopisteenä poissaoloihin puuttuminen
5. Opetussuunnitelman tavoitteiden jalkauttaminen eri yksiköiden arkiseksi toiminnaksi
6. Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen opetuksen kaikilla tasoilla
7. Sähköisen asioinnin lisääminen

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Nivelvaiheisiin keskittyvien yhteistyökokoukset
2. Henkilöstön jatkuva koulutus
3. Hyvä yhteistyö kotien ja koulun välillä
4. Asiakaskyselyjen toteuttaminen
5. Toimialojen yhteistyön tiivistäminen nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi
6. Koulujen tilantarpeiden ja saneerausten valmistelu yhdessä tilapalvelun kanssa
7. Seutukunnallinen yhteistyö sivistystoimen toimijoiden välillä
8. Oppilastietojärjestelmän mahdollisuuksien hyödyntäminen sähköisissä palveluissa

STRATEGISET TAVOITETASOT

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä!

Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen

- jatko-opiskeluun päässeet Hausjärveltä päättötodistuksen saaneista, tyydyttävä taso 95 %, hyvä taso 98 %.
- Jokaisella koululla järjestetty vähintään yksi päihdevalistus tilaisuus

Toiminta- ja seurantamallin laatiminen koulupoissaoloihin

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta
Peruskoulutus

TALOUSLUVUT

Peruskoulutus

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	389,66	417,30	418,90	418,90	418,90
Toimintakulut*	-10064,32	-10069,88	-9754,30	-9754,30	-9754,30
Toimintakate	-9674,66	-9652,58	-9335,40	-9335,40	-9335,40
Poistot	-38,40	-22,70	-22,70	-22,70	-22,70
Netto yhteensä	-9713,06	-9675,28	-9358,10	-9358,10	-9358,10
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Opetushenkilöstö	77	75,7	72	71	70
Avustajat, oppilashuolto	27	25	25	25	25
Esiopetusoppilaat	120	120	99	70	71
1-6 –luokkalaiset	681	700	673	658	613
7-9-luokkalaiset	225	229	222	233	251
Eskon koulu, erityisopetus	12	13	15	15	15
Yhteensä	1038	1 062	1 009	976	950
Aamu ja iltapäivätoimintapisteet	5	5	5	5	5
Esiopetusoppilas €/vuosi	5 389	5 600	6 000	8 500	8 400
Perusopetusoppilas €/vuosi	8 338	7 600	9 800	9 700	10 000
Kuljetusoppilaat 0-6 (sis. Eskon erit.opetus)	235	244	230	230	230
Kuljetusoppilaat 7-9	146	145	145	145	145
Kuljetusmenot yhteensä	1 074 100	846 200	782 300	782 300	782 300

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta
Toisen asteen koulutus

7.9.4 Toisen asteen koulutus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Toisen asteen koulutus sisältää toiminnot Hausjärven lukio ja musiikkikoulut.

Vastuuhenkilö on lukion osalta koulun rehtori, muun koulutuksen osalta sivistysjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Hausjärven lukion toiminnan vahvistaminen
2. Lukion opetussuunnitelmatyö LOPS 2021
3. Kolmoistutkinnon suunnittelu ja aloittaminen

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Oman lukion markkinoiminen perusopetuksen oppilaille seudullisesti
2. Hyvä yhteistyö kotien ja koulun välillä
3. Henkilöstön jatkuva koulutus painopisteenä opetussuunnitelmatyö ja lakimuutokset
4. Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen
5. Tietokoneiden hankinnan avustukset lukion aloittaville Hausjärven lukion opiskelijoille

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta

- Hausjärven perusopetuksen päättötodistuksen saaneista, lukioon hakutuvista nuorista, 45 % hakee oman kunnan lukioon

TALOUSLUVUT

Toisen asteen koulutus

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut*	-755,16	-748,90	-752,24	-752,24	-752,24
Toimintakate	-755,01	-748,90	-752,24	-752,24	-752,24
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-755,01	-748,90	-752,24	-752,24	-752,24
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta
Toisen asteen koulutus

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Opiskelijat	55	57	62	70	70
Suoritetut yo-tutkinnot	17	22	14	19	22
Musiikinopiskelijat	38	38	38	38	38
Lukion oppilas €/vuosi	12 987	11 600	12 900	12 900	12 900
Musiikkiopistolainen €/vuosi	1 072	1 100	1 200	1 200	1 200

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Kolmoistutkinnon aloittaminen Hausjärven lukiossa 1.8.2021. Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto 1.8.2021.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta
Kulttuuri- ja museotoiminta

7.9.5 Kulttuuri- ja museotoiminta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vastuuhenkilö on sivistysjohtaja

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Avustukset kulttuuriyhdistyksille ja yksityisille kirjataan sivistystoimen hallintoon
2. Yhteistyön lisääminen kansalaisjärjestöjen kanssa
3. Toimiva kotiseutumuseo
4. Systemaattisen luettelointityön jatkaminen

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Yhteistyö kunnan eri yhdistysten ja seurojen kanssa
2. Kotiseutumuseotoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen yhdessä museon vuokraajan Hausjärvi Seuran kanssa

TALOUSLUVUT

Kulttuuri- ja museotoiminta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut*	-13,83	-11,10	-13,18	-13,18	-13,18
Toimintakate	-13,83	-11,10	-13,18	-13,18	-13,18
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-13,83	-11,10	-13,18	-13,18	-13,18

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Uuden näyttelyn avaaminen vuoden 2021 aikana Hausjärven kotiseutumuseossa.

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Sivistyslautakunta
Liikunta- ja nuorisotoimi**

7.9.6 Liikunta- ja nuorisotoimi

TEHTÄVÄN KUVAUS

Liikuntatoimi

Tämä tulosalue sisältää seuraavat osa-alueet: liikuntatoimi
Vastuhenkilö: liikuntasihtööri

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Laadukkaiden liikuntapalvelujen ympärivuotinen tarjoaminen
2. Yhteistyö muiden liikuntaa järjestävien tahojen kanssa

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Aktiivisten harrastusmahdollisuuksien ylläpitäminen ja luominen
2. Monipuolinen, ohjattu toiminta
3. Eri ryhmien huomioiminen (lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset, erityisryhmät)

STRATEGISET TAVOITETASOT

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä!

Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen

- Liikuntakerhojen ympärivuotinen tarjonta Oitissa, Ryttylässä ja Hikiässä

Nuorisotoimi

1. Tämä tulosalue sisältää seuraavat osa-alueet: nuorisotyö
2. Vastuhenkilö: liikuntasihtööri

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Nuorisotilatoimintojen ylläpitäminen ja kehittäminen
2. Nuorten aktivoiminen osallistumaan ja kehittämään nuorten omia asioita

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Ohjattuja nuorisoiltoja kahtena - kolmena iltana viikossa (Hikiä, Oitti, Ryttylä)
2. Yhteistyö koulujen kanssa
3. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen mm. nuorisovaltuuston kautta
4. Seudullinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta
Liikunta- ja nuorisotoimi

TALOUSLUVUT

Liikunta- ja nuorisotoimi

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	56,73	68,50	69,00	69,00	69,00
Toimintakulut*	-339,59	-372,05	-371,30	-371,30	-371,30
Toimintakate	-282,86	-303,55	-302,30	-302,30	-302,30
Poistot	-4,34	-2,20	-2,20	-2,20	-2,20
Netto yhteensä	-287,21	-305,75	-304,50	-304,50	-304,50
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	2	2	2	2	2
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Liikuntatapahtumat	177	180	190	190	190
Liikuntakerhot	490	550	560	575	590
Osallistujat	10 395	14 000	14 500	15 000	15 500
Nuorisoiilat ja tapahtumat	434	430	450	475	500
Kävijät	6 632	6 700	6 850	7 000	7 300

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Talousarviokaudella 2021 ei ole odotettavissa toiminnallisia muutoksia, ellei koronaepidemia rajoita toimintoja. Ryttylässä liikuntatoimintaa pyritään lisäämään uuden liikuntasalin valmistumisen myötä. Nuorisotyötä on tarkoitus tehdä niin, että kaikilla ohjaajilla olisi alan koulutus. Kouluilla tehtävää nuorisotyötä kokeillaan resurssien mukaan.

**Sivistyslautakunta
Kirjastotoimi**

7.9.7 Kirjastotoimi

TEHTÄVÄN KUVAUS

Yleisten kirjastojen tehtävänä on toteuttaa tiedollista ja kulttuurillista tasavertaisuutta, edistää väestön hyvinvointia, estää syrjäytymistä ja tukea sivistys- ja tietopääoman karttumista. Yleisten kirjastojen palvelut ovat kaikille avoimia ja peruspalvelut maksuttomia. Kunta vastaa siitä, että palvelut ovat kirjastolain mukaisia (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016).

Hausjärvellä on pääkirjasto ja kirjastoauto.

Vastuuhenkilö on kirjastonjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Sivistys- ja virkistysmahdollisuuksien tarjoaminen kuntalaisille
2. Elinikäisen oppimisen tukeminen
3. Kirjastopalvelujen saavutettavuus ja esteettömyys kaikin tavoin, myös digitaalisesti
4. Kirjastoauton vaihtoon valmistautuminen selvityksellä vaihtoehtoista

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Ammattitaitoinen, motivoitunut ja määrällisesti riittävä henkilöstö
2. Ajanmukainen ja vuorovaikutteinen kirjastojärjestelmä
3. Monipuolinen, uudistuva ja kysyntää vastaava aineistokokoelma, uutuushankintojen ja poistojen tasapaino
4. Kaikkien verkostojen ja yhteyksien hyödyntäminen tietopalvelussa
5. Paikallinen, seudullinen ja valtakunnallinen yhteistyö
6. Kirjaston ja koulun yhteistyön vahvistaminen koko kunnan alueella
7. Kirjastoauton pysäkkiketjun jatkuva uudistus uudet asuinalueet ja muuttajat huomioiden
8. Viestinnän kehittäminen kirjaston perusviestin kirkastamiseksi

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut ovat saatavissa omasta tai talousalueelta. Kirjasto pyritään pitämään au-
ki myös kesäisin.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta
Kirjastotoimi

TALOUSLUVUT

Kirjastotoimi

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	4,13	8,20	4,20	4,20	4,20
Toimintakulut*	-408,16	-407,30	-409,33	-409,33	-409,33
Toimintakate	-404,04	-399,10	-405,13	-405,13	-405,13
Poistot	-6,18	-14,70	-14,70	-14,70	-14,70
Netto yhteensä	-410,22	-413,80	-419,83	-419,83	-419,83
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	5	5	5	5	5
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Suoritetavoitteet					
Lainoja/asukas (Hausjärven)	10	11	11	12	13
Käyntejä/asukas (Hausjärven)	5	5	5	6	7
Tehokkuus/taloudellisuus					
1 lainan hinta	5	5	5	5	4
1 käynnin hinta	10	12	12	11	10
Aineistomenot, €/asukas	8	8	8	8	8
Henkilöstömenot, €/asukas	26	24	25	25	25
Toimintakulut €/asukas	50	48	49	49	49

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Ei toiminnallisia muutoksia.

**Sivistyslautakunta
Kansalaisopisto**

7.9.8 Kansalaisopisto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vastuhenkilö on kansalaisopiston rehtori.

Toiminta-ajatus:

Hausjärven kansalaisopiston tehtävänä on järjestää laadukasta ja laaja-alaista opetusta aikuisille elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti eri puolilla kuntaa ja erilaisille kohderyhmille. Opisto järjestää myös lapsille opetusta mm. kuvataiteessa ja musiikissa.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Toiminnan kehittäminen niin, että kansalaisopiston kasvu mahdollistuu tai pysyy vuoden 2020 tasolla.
2. Yhteistyön lisääminen oman kunnan sisällä sekä naapuriopistojen että koulutuksen tarjoajien kesken.
3. Ikäihmisten digitaitojen kehittäminen kurssien muodossa.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Opiston tuntimäärä pysyy samana tai kasvaa vuoden 2020 toteumaan verrattuna.
2. Opiston opiskelijoiden määrä pysyy samana tai kasvaa vuoden 2020 toteumaan verrattuna.
3. Yhteistyötahojen määrä pysyy vähintään samana vuoteen 2020 verrattuna.
4. Opisto pyrkii tarjoamaan ajan hengen mukaisia ja kestoaltaan erimittaisia kursseja sekä luentoja. Lisäksi opisto pyrkii toteuttamaan kuntalaisten toiveiden perusteella kursseja mahdollisuuksien mukaan.
5. Kurssien markkinointiin panostetaan kansalaisopiston näkyvyyttä lisäämällä.
6. Toimintaa pyritään tarjoamaan eri puolilla kuntaa, esimerkiksi kylätaloilla kunnan omien tilojen puuttuessa.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta tai talousalueelta

- Opiston tuntimäärä kasvaa tai pysyy samana vuoden 2020 toteutumaan verrattuna. Opiston opiskelijoiden määrä kasvaa tai pysyy samana vuoden 2020 toteutumaan verrattuna.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Sivistyslautakunta
Kansalaisopisto

TALOUSLUVUT

Kansalaisopisto

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	87,26	80,50	81,00	81,00	81,00
Toimintakulut*	-227,73	-242,79	-247,89	-247,89	-247,89
Toimintakate	-140,47	-162,29	-166,89	-166,89	-166,89
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto yhteensä	-140,47	-162,29	-166,89	-166,89	-166,89
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

TUNNUSLUVUT

HENKILÖSTÖ	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
	2,2	1,5	2,2	2,2	2,2
TUNNUSLUVUT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
nettomenot/opetustunti	61	62	62	62	62
nettomenot/opiskelija	191	217	217	217	217
nettomenot/asukas	17	17	17	17	17
tuntimäärä	2 310	2 400	2 400	2 400	2 400
opiskelijat	737	710	710	710	710
kurssit	97	100	100	100	100

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Ei toiminnallisia muutoksia.

Tekninen lautakunta

7.10 Tekninen lautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Teknisellä lautakunnalla on vastuullaan seuraavat tulosalueet: tekniset hallintopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, tilapalvelu ja vesihuoltolaitos.

Tekninen lautakunta huomioi kunnan arvot ja niistä erityisesti turvallisuus arvon, lisäksi myös ihmisläheisyydellä ja luovuudella on merkitystä lähinnä kunnan infratoimien osalta.

Teknisen lautakunnan strategia:

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Hausjärvi on hyvä yritys- ja asuinpaikka. Monipuolinen tonttitarjonta ja neljä taajamaa mahdollistavat luonnonläheisen ja turvallisen asumisen edellytykset. Hyvä saavutettavuus luo erinomaiset edellytykset työllistymiselle ja yrittämiselle. Tekniset palvelut tuotetaan joustavasti ja tehokkaasti.

- Toimitaan kuntalaisiin päin avoimesti ja annetaan kuntalaisille mahdollisuus tuoda esille teknisen toimialan toiminnassa esiintyviä epäkohtia.
- Ennakoidaan tulevat tarpeet mahdollisuuksien mukaan.
- Häiriöttömät vesihuolto- ja liikennepalvelut.
- Kunta on yhteistyössä mukana rakentamassa omien hankkeiden yhteydessä hyviä tietoliikenneyhteyksiä
- Toteutetaan liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Kunnalliset palvelut järjestetään ja tuotetaan kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Hausjärvi turvallinen kunta asua ja elää.

- Toimiala turvaa riittävät henkilöstöresurssit
- Toteutetaan kiinteistöjen pitkäntähtäimen peruskorjaussuunnitelmaa.
- Liikenneturvallisuus asioiden huomioiminen kaavoituksen yhteydessä ja liikenneverkkohankkeissa
- Liikenneverkkotarpeiden ajantasaisuus tarkastelu, kokooja katuverkot ja kevyenliikenteen reitit
- Kevyen liikenteen väylien ja puistojen rakentaminen valtuuston antamien määrärahojen puitteissa.
- Kunnalla on riittävästi tarjolla tontteja joka taajamassa, kunnallistekniikan rakentamisessa toimitaan varovaisen ennakkoivasti

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä!

Hausjärvellä on helppo osallistua ja vaikuttaa. Kuntalaisille ja alueen muille toimijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua hyvinvoinnin, palveluiden ja viihtyvyyden lisäämiseen. Viihtyisän, turvallinen ja tapahtumarikas asuinympäristö luodaan yhdessä.

- Taajamien ja kylien paikallisten kuntalaisten hankkeiden tukeminen.
- Järjestämme mahdollisuuden keskustella yhteisöllisesti kuntalaisten kehittämishankkeista koskien teknisen toimen palveluita

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Tekninen lautakunta

Teknisellä lautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

TALOUSLUVUT

Tekninen lautakunta

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	4866,08	5382,70	4847,90	4847,90	4847,90
Valmistus omaan käyttöön	8,13	15,50	15,00	15,00	15,00
Toimintakulut*	-5368,46	-5662,21	-5467,55	-5467,55	-5467,55
Toimintakate	-494,25	-264,01	-604,65	-604,65	-604,65
Muut rahoitustuotot	-0,16	0,00	0,00	0,00	0,00
Korkokulut	-26,92	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistot	-2082,54	-2135,10	-2286,30	-2286,30	-2286,30
Netto yhteensä	-2603,89	-2399,11	-2890,95	-2890,95	-2890,95

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä (tekninen)	21,7	22,1	23,5	23,0	23,0
Henkilöstön määrä (muut toimialat*)			1,7	1,7	1,7
Kaavatontit					
- uudet pientalotontit, joilla	0	15	15	15	15
- tonttivaranto, AO-asuintontit kunnallistekniikassa	52	36**	71	71	71
- tonttivaranto, palvelurakennusten tontit		***	2	2	2
- tonttivaranto, yritystontit kunnallistekniikassa		****	12	12	12

*) Osa teknisen toimen henkilöstöstä tekee muiden toimialojen töitä, joiden kustannukset kohdistuvat suoraan ko. toimialalle

**) Tulisi olla 71.

***) Tulisi olla 2.

****) Tulisi olla 12. Tonttivaranto käsittää kunnallistekniikassa olevat, nopeasti myytävissä olevat tontit. Lainvoimaisia asemakaavatontteja on enemmän kuin yllä olevassa taulukossa on esitetty.

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Tekninen lautakunta
Tekniset hallintopalvelut**

7.10.1 Tekniset hallintopalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallintopalvelut sisältävät hallintopalvelut, myytävät palvelut, suunnittelun, rakennuttamisen, vesiosuuskunnat, jätehuollon, varastotoiminnan sekä palo- ja pelastussuojelutoimen.

Vastuuhenkilö on tekninen johtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Toimialalle kuuluva päätöksenteko
2. Oman palvelutuotannon laadun, taloudellisuuden ja vaikuttavuuden tehostaminen
3. Ryttylän koulun urheilukenttä ja piha-alueiden suunnittelu
4. Oitin koulujen tulevaisuus, käytössä olevat ja uudet tilat
5. Kevyenliikenteen väylien suunnittelu
6. Vesilaitostoiminnan toimintavarmuuden kehittäminen

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Asioiden nopea ja joustava käsittely
2. Prosessien kartoittaminen
3. Toimintojen tuotteistaminen
4. Jalkautuminen kuntalaisten pariin itsenäisesti tai muiden hallintokuntien kanssa.

Tulostavoitteet:

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Teknisen toimialan henkilöstön resurssien täydentäminen tarvittavalle tasolle niin määrällisesti kuin ammattitaidollisesti.

Laadukkaat koulupalvelut

Oitin koulujen jatkotoimet selvitetty

Palvelut kunnossa

Palvelukysely tyytyväisyys

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Tekninen lautakunta
Tekniset hallintopalvelut

TALOUSLUVUT

Tekniset hallintopalvelut

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	78,43	70,60	64,70	64,70	64,70
Toimintakulut*	-953,49	-990,50	-995,70	-995,70	-995,70
Toimintakate	-875,06	-919,40	-931,00	-931,00	-931,00
Poistot	-0,69	-0,60	-0,60	-0,60	-0,60
Netto yhteensä	-875,75	-920,00	-931,60	-931,60	-931,60

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

TUNNUSLUVUT

Henkilöstö	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	3,4	3,4	3,4	3,4	23,4

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Tekninen lautakunta
Yhteiskuntatekniset palvelut**

7.10.2 Yhteiskuntatekniset palvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Yhdyskuntatekniset palvelut sisältävät liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet, liikunta-alueet, kone- ja kuljetuspalvelut, maa- ja metsätilat sekä mittaus toiminnan.

Vastuuhenkilö ovat tekninen johtaja ja aluemestari.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Kaavateiden kunnossapito ja perusparannus.
2. Liikenneturvallisuuden parantaminen yhdessä Ely-keskuksen kanssa.
3. Kunnan maisemakuvan parantaminen.
4. Laadukas ympäristö.
5. Houkuttelevat asuinalueet.
6. Metsäomaisuudesta huolehtiminen.
7. Kevyen liikenteen väylien hankkeiden toteuttaminen

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Asianmukainen ja tehokas kalusto.
2. Nopea reagointi kuntalaispalautteisiin.
3. Ajan tasalla oleva metsätaloussuunnitelma.
4. Toimiva yhteistyöverkosto seurojen ja yhteisöjen kanssa.
5. Katuväläistuksen osalta LED tekniikan käytön lisääminen ja automatiikan käyttöönotto.
6. Kunnan hulevesiverkostot kartoitetaan ja otetaan hulevesien perusmaksu käyttöön.

Sitovat tulostavoitteet:

1. Kaavateiden perusparannus.
2. **Leikkikenttien** ja uimaloiden turvallisuuden ylläpitäminen.
3. Ryttylän koulun liikuntakentän viimeistelytyöt
4. Suunnitelmallisuuteen perustuva kunnan maa- ja metsäomaisuudesta huolehtiminen.
5. Työkoneiden toimintakunnon säilyttäminen
6. Toimivan yhteistyöverkoston ylläpitäminen

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Varma ja laadukas infrastruktuuri: tiestö, leikkipaikat, rannat ja puistot

Hyvinvointikertomus: Liikenneturvallisuuden parantaminen. Liikenneturvallisuustyöryhmässä esiin nousseiden parannustoimenpiteiden toteuttaminen.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Tekninen lautakunta
Yhteiskuntatekniset palvelut

Kolme parannustoimenpidettä toteutetaan vuoden aikana. Liikenneturvallisuustyön aktiivoinen Hausjärven kunnassa.

Asuntoalueiden kunnallistekniikan ja infrarakenteiden rakentaminen

Tonttien rakentaminen kaavoitustilanteen ja tonttikysynnän mukaan, rakentaminen aloitetaan aloituspäätöksestä 9 kk

TALOUSLUVUT

Yhteiskuntatekniset palvelut

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	408,64	482,70	435,70	435,70	435,70
Valmistus omaan käyttöön	8,13	15,00	15,00	15,00	15,00
Toimintakulut*	-1102,41	-1209,11	-1130,85	-1130,85	-1130,85
Toimintakate	-685,64	-711,41	-680,15	-680,15	-680,15
Poistot	-753,16	-748,90	-748,90	-748,90	-748,90
Netto yhteensä	-1438,79	-1460,31	-1429,05	-1429,05	-1429,05
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	9,5	9,9	9,5	9	9
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Kunnossapito €/km	5 449	6 000	5 600	5 600	5 600
Valaistus €/valopiste	53	50	29*	29	30
Liuk.onnettomuudet kpl/v	0	0	0	0	0
Taimikoiden hoito ja ensiharvennukset ha	5	4	5	5	5
Yksityistieavustukset keskimäärin €/km	358,78	349	343	350	350

*) Valaisinpylväiden tarkistuslaskenta tehty 1 744 kpl.
 Katuvaloista muutettu LED-tekniikalle 24 %

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Tekninen lautakunta
Tilapalvelu**

7.10.3 Tilapalvelu

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tilapalvelu käsittää kiinteistöjen ylläpidon sekä vuokra-asunnot.

Vastuuhenkilö on talonrakennusmestari.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Kiinteistöjen arvon säilyttäminen ja teknisen kunnon ylläpitäminen kokonaistaloudellisesti
2. Suunnitellaan Oitin koulujen toimenpiteitä
3. Jatketaan hyväksi koettua sisäilmatyöryhmätoimintaa

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Kiinteistöjen pitkäntähtäimen peruskuntoselvityksen toteuttaminen
2. Kunnan kiinteistöjen käytön kartoittaminen
3. Tarpeettomien kiinteistöjen ja tilojen jatkojalostus
4. Kiinteistökatselmusten tehostaminen
5. Henkilöstön ammattitaidon lisääminen
6. Energian kulutuksien seurantajärjestelmien kehittäminen

Sitovat tulostavoitteet

1. Nykyisellään tarpeettomien rakennusten käyttötarkoituksen muutos tai myyminen
2. Tilojen Energiatehokkuuden kehittäminen automatiikan ja halvemman lämmitysenergian avulla
3. Ryttylän koulun pihalueiden viimeistelyt

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Nykyisten tilojen kunnon ylläpitäminen

PTS suunnitelman mukaisten hankkeiden toteutuksen valmistelu ajoissa ennen toteutusta
Tulevaisuuden tarpeiden kartoitus, tilojen käyttöasteen parantaminen, yhdessä käyttäjien kanssa

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Tekninen lautakunta
Tilapalvelu

TALOUSLUVUT

Tilapalvelu

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot*	2979,06	3380,60	2906,40	2906,40	2906,40
Toimintakulut*	-2467,62	-2612,60	-2494,90	-2494,90	-2494,90
Toimintakate	511,44	768,00	411,50	411,50	411,50
Poistot	-811,00	-848,00	-1019,40	-1019,40	-1019,40
Netto yhteensä	-299,56	-80,00	-607,90	-607,90	-607,90

*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	5,4	5,4	5,8	5,8	5,8
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Ylläpito €/m ³	16,03	16,00	15,85	16,00	16,00
Sähkö €/v	349 108	352 100	384 200	380 000	380 000
Vesi ja jätevesi €/v	55 954	67 900	69 500	70 000	70 000
Lämpö €/m ³ /v	3,24	3,55	3,66	3,7	3,7

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

**Tekninen lautakunta
Vesihuoltolaitos**

7.10.4 Vesihuoltolaitos

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vesihuoltolaitokseen kuuluvat vesilaitos ja viemärlaitos.

Vastuuhenkilö on tekninenjohtaja ja talonrakennusmestari.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Talousveden laadukas ja edullinen hankinta ja tehokas jakelu.
2. Laitosten ja verkostojen toimintakyvyn ylläpitäminen tarvittavin peruskorjauksin.
3. Oman palvelutuotannon kehittäminen ja varmistaminen
4. Yhteistyön kehittäminen Riihimäen ja Hyvinkään vesilaitosten kanssa.
5. Vahvistaa laitoksen ammattiosaamista riittävällä henkilöstöllä
6. Osallistutaan Riihimäen jätevedenpuhdistamon lietteen käsittelyn saneeraukseen aiempien sopimusten mukaisesti.
7. Verkostotietopalveluiden kehittäminen sähköisessä muodossa.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Toimintavarmuuden kehittäminen automatiikan avulla.
2. Verkostojen kartoitus ja kuntotietojen tarkastelu
3. Verkoston peruskorjaussuunnitelma
4. Vesilaitoksen toiminnan tiedottamisen kehittäminen

Sitovat tulostavoitteet

1. Laatuvaatimukset täyttävän talousveden toimittaminen asiakkaille.
2. Verkostojen perusparannus
3. Ylävesisäiliöiden kunnon tarkastaminen ja valmistautuminen tuleviin peruskorjauksiin.
4. Uusien alueiden kunnallistekniikan rakentaminen, toiminta-alue täydentämisrakentaminen
5. Hulevesien pääsyn pienentäminen verkostoon

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Varma ja laadukas infrastruktuuri: vesi ja viemäri

Järjestetyn vesihuollon piiriin kuuluminen.

Asuntoalueiden kunnallistekniikan rakentaminen tarvittaessa

Kunnallistekniikan saneeraaminen

Oitin Kaaritien alueen kunnallistekniikan saneeraus

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Tekninen lautakunta
Vesihuoltolaitos

TALOUSLUVUT

Vesihuoltolaitos

1000 euroa	TP 2019	TA 2020*	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot*	1399,95	1448,80	1441,10	1441,10	1441,10
Toimintamenot*	-844,95	-850,00	-846,10	-846,10	-846,10
Toimintakate	555,00	598,80	595,00	595,00	595,00
Muut rahoitustuotot	-0,16	0,00	0,00	0,00	0,00
Korkokulut	-26,92	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistot	-517,70	-537,60	-517,40	-517,40	-517,40
Netto yhteensä	10,21	61,20	77,60	77,60	77,60
*) sis ulkoiset ja sisäiset, **)Alkuperäinen TA+sisäiset erät					

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön määrä	3,4	3,4	3,1	3,1	3,1
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Käyttökulut/laskutettu vesim ³ (ei sis. po-kuluja)	0,75	1,05	1,00	1,00	1,05
Käyttökulut/laskutettu jätevesim ³ (ei sis. po-kuluja)	2,53	2,58	2,43	2,5	2,55
Vesijohtoverkosto km (sis. siirtolinjat)	120,5	121,7	122,7	123,7	124
Jätevesiverkosto km (sis. siirtolinjat)	100	101,3	102,3	103,3	104
Hulevesiverkosto km	18,8	19,6	20,6	21,1	21,5

*) Henkilöstön määrään sisällytetty vuodesta 2021 alkaen myös teknisen toimen henkilöstön muille toimialoille tekemä työ.

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

Strategiset vuositavoitteet

8 KUNNAN TOIMIELINTEN STRATEGISET VUOSITAVOITTEET

KUNNANHALLITUS JA PALVELUKESKUKSET		
Toimialakohtaiset päämäärät ja tavoitteet kunnanvaltuuston strategisten päämäärien toteuttamiseksi		
Kehittyvä ja aktiivinen kunta		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Hausjärvi on yrittäjyyden ykköskunta maakunnassa	Maakunnallinen kärkisija Suomen yrittäjien yrittäjyysbarometrissa (joka toinen vuosi).	Suomen yrittäjien yrittäjyysbarometri
Nopea kaavoitusprosessien läpivienti	Kaavat valmistuvat tavoiteaikataulussa	Asemakaavojen läpivienti 6-12 kuukaudessa
Hausjärvi tarjoaa jokaiselle mahdollisuuden hyvään elämään	Turvallisuuden tunteen kokeminen asuinkunnassa	Taloustutkimus 2020: 8,73. Luku nousee tai pysyy samana.
Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Talouden tasapaino	Tulos on vähintään talousarvion mukainen ja investoinnit toteutuvat enintään talousarvion mukaisina	Tilinpäätös
Toimivat ja hyvinvoivat työyhteisöt	Sairauspoissaolojen määrä vähenee ja erityisesti mielenterveyden ja tuki- ja liikuntaelinten sairauksista johtuviin poissaoloihin kohdennetaan toimenpiteitä	Sairauspoissaolojen määrä ja sisältö, terveysprosentti
Työmarkkinatuen seuranta aktiivitoimenpiteissä	Yli 60 % työttömistä on aktiivitoimenpiteissä Kunnan osuus alle 100 000 €	aktiivointiaste kunnan osarahoittama työmarkkinatuki
Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Päätöksenteon avoimuuden ja kuntalaisten osallistumisen edistäminen	Vähintään kaksi valtuuston kokousta videoidaan ja vähintään yksi kokous järjestetään kunnanviraston ulkopuolella. Kyselyjä palveluista järjestetään 1-2 vuodessa. Yhteisöllisiä hankkeita mahdollistetaan 1-2 vuodessa.	Kokousten videointien määrä ja toteutettujen yleisötilaisuuksien ja kuntalaiskyselyjen määrä, tuettujen yhteisöllisten hankkeiden määrä
Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen	Kuntatasolla vähintään 5 kehittämisideaa vuodessa	Kehittämistoimikunnassa käsiteltyjen kehittämisideoiden määrä

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Strategiset vuositavoitteet

PERUSTURVALAUTAKUNTA		
Toimialakohtaiset päämäärät ja tavoitteet kunnanvaltuuston strategisten päämäärien toteuttamiseksi		
Kehittyvä ja aktiivinen kunta		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Syrjäytymisen ehkäiseminen	Työmarkkinatuen kuntaosuuden maksulistalla olevien henkilöiden määrä/kk (pl. kevytyrittäjäys ja työsäoloehdot kerryttävä osa-aikatyö).	Hyvä taso: max 16 hlöä/kk Tyydyttävä taso: 17-19 hlöä/kk
Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön rekrytointi ja palveluksessa pitäminen	Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys.	Avoimena olevat toistaiseksi voimassa olevat palvelussuhteet täytetään pätevillä henkilöillä. Tilanne on henkilöstön pysyvyyden osalta parempi kuin vuonna 2020. Tilanne arvioidaan henkilöstökertomuksessa.
Lasten ja nuorten hyvinvointi.	Varhaisen tuen vahvistaminen ja ennaltaehkäisevän työn kehittäminen.	Toimintamallien vakiinnuttaminen (koulupudokkaat, vertaisryhmätöiminta vanhemmille, lapsiparkkitöiminta).
Lasten ja nuorten hyvinvointi.	Lastensuojelutarpeen selvittäminen lain edellyttämässä määräajoissa.	Hyvä taso: 100 % ilmoituksista otettu käsittelyyn 7 arkipäivän kuluttua ilmoituksesta
Toimiva palvelurakenne vanhus- tenhuollon palveluissa.	Säännöllisen kotihoidon piirissä yli 75-v. 13,5 % Tehostetun asumispalvelun asiakkaat 9,98 %	Hyvä taso: 9,98 % / tehostettu asumispalvelu; säännöllisen kotihoidon piirissä yli 75-v. 13,5 % Tyydyttävä taso: 10,2 % / tehostettu asumispalvelu; säännöllisen kotihoidon piirissä yli 75-v. 13,2 %
Toimiva palvelurakenne vammaispalveluissa.	Asiakkaiden tarpeita vastaavien palvelujen tarjoaminen; tuetun asumisen vahvistaminen.	Asumisen ohjaajan asiakasmäärä: Hyvä taso: 12 asiakasta
Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä	Seudulliseen Ohjaamo-toiminnan vakinaistaminen ja toimintaan osallistuminen	Kävijämäärän seuranta vuosittain kuntatasolla.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Strategiset vuositavoitteet

SIVISTYSLAUTAKUNTA		
Toimialakohtaiset päämäärät ja tavoitteet kunnanvaltuuston strategisten päämäärien toteuttamiseksi		
KAIKKI TEKEMÄÄN YHDESSÄ -	Tavoite	Mittari
Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen	Jatko-opiskeluun päässeet Hausjärveltä päättötodistuksen saaneista (%).	Tyydyttävä taso 95 %, hyvä taso 98 %.
	Lasten ja nuorten liikuntaharrastusten lisääminen	Liikuntakerhojen ympärivuotinen tarjonta Oitissa, Ryttylässä ja Hiikiässä
	Lasten ja nuorten päihdevalistus yhteistyössä sidosryhmien kanssa (vanhempaintoimikunnat, urheiluseurat,...)	Jokaisella koululla on järjestetty vähintään yksi tilaisuus.
TOIMIVAT PALVELUT -	Tavoite	Mittari
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Lukio-opetuksen säilyminen kunnassa.	Hausjärven perusopetuksen päättötodistuksen saaneista, lukioon hakeutuvista nuorista, 45 % hakee oman kunnan lukioon.
	Koulutilojen saneerauksiin ja tilantarpeisiin varautuminen	Tarvesuunnitelman valmistuminen Oitin koulujen käytöstä tulevaisuudessa
	Kirjaston digitaalisten palvelujen, aukiolotuntien ja käyttäjämäärien lisääminen	1. Vuoden 2021 aikana valmistellaan kirjastopalvelujen kehittämissuunnitelma vuosille 2021-2025. 2. Kirjaston on auki myös kesällä.
	Kansalaisopiston palveluiden tarjoaminen kuntalaisille	1. Opiston tuntimäärä kasvaa vuoden 2020 toteutumaan verrattuna. 2. Opiston opiskelijoiden määrä kasvaa vuoden 2020 toteutumaan verrattuna.
Kaikki tekemään yhdessä!		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Muuttuviin toimintaympäristön haasteisiin vastaaminen	Toimialan toiminnan muutoksia ennakoi Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen valtakunnallisiin hankkeisiin hakeutuminen.	Toimialalla käynnissä olevien hankkeiden lukumäärä.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Strategiset vuositavoitteet

TEKNINEN LAUTAKUNTA		
Toimialakohtaiset päämäärät ja tavoitteet kunnanvaltuuston strategisten päämäärien toteuttamiseksi		
Kasvava ja aktiivinen - Elinvoimainen kunta		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Talouden tasapainon säilyminen	Kiinteistö- ja tilaohjelma	Selvitys tulevaisuuden tilatarpeista laadittu.
Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Varma ja laadukas infrastruktuuri: vesi, viemäri ja tiestö	Toimintahäiriöt ja katkokset: Tyydyttävä taso: enintään 6/vuosi Hyvä taso: enintään 3/vuosi
	Järjestetyn vesihuollon piiriin kuuluminen.	Tyydyttävä taso: Vesi- ja viemärilaitoksen liittymisprosentti kasvaa yli 0,7 % Hyvä taso: Vesi- ja viemärilaitoksen liittymisprosentti kasvaa yli 1,4 % / vuosi
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: Liikenneturvallisuu- den parantaminen. Liikenneturvallisuu- sryhmässä esiin nousseiden parannusto- menpiteiden toteuttaminen.	Kolme parannustoimenpidettä toteu- tetaan vuoden aikana. Liikenneturval- lisuustyön aktivoiminen Hausjärven kunnassa.
	Laadukkaat koulupalvelut	1. Oitin koulujen jatkotoimet selvitet- ty 2. Ryttylän koulu piha ja liikunta- alueiden rakentaminen loppuun
	Asuntoalueiden kunnallistekniikan rakenta- minen	1. Tonttien rakentaminen kaavoitusti- lanteen ja tonttikysynnän mukaan, rakentaminen aloitetaan aloituspää- töksestä 9 kk, vuodelle 2021 ei tiedos- sa uusia hankkeita 2. Toimintaalueiden kunnallistekni- kan rakentaminen liityntätarpeiden mukaan 3. Hulevesiverkoston kartoitus ja perusmaksun käyttöönotto
	Kunnallistekniikan saneeraaminen	Oitin Kaaritien vesihuoltotekniikan saneeraus
	Nykyisten tilojen kunnon ylläpitäminen	1. Vahvistetun PTS suunnitelman to- teutus 2. Tulevaisuuden tarpeiden kartoitus, tilojen käyttöasteen parantaminen, yhdessä käyttäjien kanssa
	Palvelut kunnossa	Palvelukysely tyytyväisyys

9 INVESTOINTISUUNNITELMA 2021–2023

INVESTOINTIOHJELMA (Luvut 1.000 eur)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
1. KIINTEÄ OMAISUUS					
Maa-alueiden hankinta ja myynti					
Myynnit	12,7	20,0	20,0	20,0	20,0
Menot	-4,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	8,7	20,0	20,0	20,0	20,0
KIINTEÄ OMAISUUS YHTEENSÄ					
Myynnit	12,7	20,0	20,0	20,0	20,0
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot	-4,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	8,7	20,0	20,0	20,0	20,0
2. IRTAIN OMAISUUS					
Myynnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot					
Atk-laitteet ja ohjelmat	-21,3	-25,0	-35,0	-25,0	-25,0
Perusturvan tietojärjestelmät	0,0	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0
TAHE-tietojärjestelmä	0,0	-35,0	-25,0	-15,0	-15,0
Ruoka- ja siivouspalvelun irtai	-22,1	-25,0	-40,0	-30,0	-30,0
Perusturvan irtaimisto	-35,0	-40,0	-30,0	-30,0	
Koulujen irtain	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Koulujen atk ja tv-laitteet	0,0	-50,0	-30,0	-30,0	-30,0
Auto kotipalveluun	0,0	-25,0	0,0	-25,0	0,0
Pakettiauto tekn	-24,2	0,0	0,0	0,0	-25,0
Kuorma-auto	0,0	-200,0	0,0	0,0	0,0
Monitoimitraktori	0,0	0,0	-170,0	0,0	0,0
Keräävä harjalaite	-14,0	0,0			
Ajettava ruohonleikkuri tekn	0,0	0,0	-11,0	-25,0	0,0
Menot yhteensä	-116,6	-415,0	-356,0	-195,0	-140,0
IRTAIN KÄYTTÖOMAISSUUS YHTEENSÄ					
Myynnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusosuudet					
Menot	-116,6	-415,0	-356,0	-195,0	-140,0
Netto	-116,6	-415,0	-356,0	-195,0	-140,0
3. AINEETON KÄYTTÖOMAISSUUS					
Osakkeet ja osuudet					
Myynnit	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	9,0	0,0	0,0	0,0	0,0
AINEETON KÄYTTÖOMAISSUUS YHTEENSÄ					
Osakkeet ja osuudet					
Myynnit	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	9,0	0,0	0,0	0,0	0,0

INVESTOINTIOHJELMA (Luvut 1.000 eur)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
4. TALONRAKENNUS					
Ryttylän koulun saneeraus ja laajennus					
Rahoitusosuudet	180,0	600,0	0,0	0,0	0,0
Menot	-1 519,1	-4 000,0	-100,0	0,0	0,0
Netto	-1 339,1	-3 400,0	-100,0	0,0	0,0
Oitin koulun san. ja laaj.					
Menot	-19,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-19,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Ryttylän koulun ja liikuntahallin varustus					
Menot	0,0	-400,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-400,0	0,0	0,0	0,0
Ryttylän urheilukenttä ja piha-alueet					
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	20,0	0,0	0,0
Menot	0,0	0,0	-250,0	0,0	0,0
Netto	0,0	0,0	-230,0	0,0	0,0
Oitin alakoulun uudisrakennus					
Menot	0,0	0,0	-10,0	-2 400,0	0,0
Netto	0,0	0,0	-10,0	-2 400,0	0,0
Sote-kiinteistöt (Lehtimajat jne)					
Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kiinteistöjen peruskorjaukset*					
Tulot					
Menot	-207,8	-350,0	-350,0	-350,0	-350,0
Netto	-207,8	-350,0	-350,0	-350,0	-350,0
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ					
Myynnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusosuudet	180,0	600,0	20,0	0,0	0,0
Menot	-1 746,2	-4 750,0	-710,0	-2 750,0	-350,0
Netto	-1 566,2	-4 150,0	-690,0	-2 750,0	-350,0

Investointiosa

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

INVESTOINTIOHJELMA (Luvut 1.000 eur)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
5. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN					
Hikiä					
Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ryttylä					
Menot	-16,9	0,0	0,0	0,0	-300,0
Netto	-16,9	0,0	0,0	0,0	-300,0
Oitti					
Menot	0,0	-50,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-50,0	0,0	0,0	0,0
Monni					
Menot	-94,4	0,0	-50,0	0,0	0,0
Netto	-94,4	0,0	-50,0	0,0	0,0
Kaavatiet ja kevyenliikenteen väylät, Karhintie ja Kaaritie					
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Menot	-7,9	-350,0	-700,0	-100,0	-300,0
Netto	-7,9	-350,0	-700,0	-100,0	-200,0
Savelantien kevyenliikenteenväylä					
Menot	-110,3	-770,0	-800,0	0,0	0,0
Netto	-110,3	-770,0	-800,0	0,0	0,0
Valaistus					
Menot	-76,6	-100,0	-120,0	-120,0	-120,0
Netto	-76,6	-100,0	-120,0	-120,0	-120,0
Päällystäminen					
Menot	0,0	-130,0	0,0	-140,0	0,0
Netto	0,0	-130,0	0,0	-140,0	0,0
Puistot, leikkipaikat ja liikunta-alueet					
Tulot					
Menot	-31,9	-30,0	-50,0	-50,0	-50,0
Netto	-31,9	-30,0	-50,0	-50,0	-50,0
Oitin ylästeen monitoimikenttä					
Tulot					
Menot	0,0	0,0	-50,0	0,0	0,0
Netto	0,0	0,0	-50,0	0,0	0,0
Oitin puutarhajätteen vastaanottoaikka					
Tulot					
Menot	0,0	-100,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-100,0	0,0	0,0	0,0
Sillat (Valkinranta 2023 ja Ryttylä 2023)					
Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	-700,0
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0	-700,0
Kuuloja					
Tulot				0,0	
Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN YHTEENSÄ					
Myynnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Menot	-338,0	-1 530,0	-1 770,0	-410,0	-1 470,0
Netto	-338,0	-1 530,0	-1 770,0	-410,0	-1 370,0

Investointiosa

 Talousarvio 2021
 Taloussuunnitelma 2021-2023

INVESTOINTIOHJELMA (Luvut 1.000 eur)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
6. VESI- JA VIEMÄRILAITOS					
Menot					
Vesilaitosverkosto -investointi	0,0	-55,0	-430,0	-450,0	-100,0
Johtolinjat	0,0	-15,0	-35,0	-50,0	-60,0
Verkostojen saneeraus	0,0	-33,0	-350,0	-350,0	-30,0
Viemärikaivojen saneeraus	0,0	-7,0	-45,0	-50,0	-10,0
Riihimäen jätevedenpuhdistamon saneeraus	-71,9	-100,0	-270,0	0,0	0,0
Ryttylän Puujoen ranta	0,0	0,0	0,0	0,0	-250,0
Oitti kaava-alue	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oitin yritysalue*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Monnin kunnallistekniikka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Monnin viemäriverkosto (kokonaisuus)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hikiä, kaava-alue	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hikiän tekopohjavesilaitoksen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kuuloja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot yhteensä	-71,9	-155,0	-700,0	-450,0	-350,0
VESI- JA VIEMÄRILAITOS YHTEENSÄ					
Myynnit					
Rahoitusosuudet					
Menot	-71,9	-155,0	-700,0	-450,0	-350,0
Netto	-71,9	-155,0	-700,0	-450,0	-350,0

Investointiosa

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

INVESTOINTIOHJELMA (Luvut 1.000 eur)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
6. VESI- JA VIEMÄRILAITOS					
Menot					
Vesilaitosverkosto -investointi	0,0	-55,0	-430,0	-450,0	-100,0
Johtolinjat	0,0	-15,0	-35,0	-50,0	-60,0
Kiinteistöjen hankinta ja myynti					
Tulot yhteensä	12,7	20,0	20,0	20,0	20,0
Rahoitusosuudet yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot yhteensä	-4,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	8,7	20,0	20,0	20,0	20,0
Irtain käyttöomaisuus yhteensä					
Tulot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusosuudet yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot yhteensä	-116,6	-415,0	-356,0	-195,0	-140,0
Netto	-116,6	-415,0	-356,0	-195,0	-140,0
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä					
Tulot yhteensä	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusosuudet yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot yhteensä	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	9,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Talonrakennus yhteensä					
Tulot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusosuudet yhteensä	180,0	600,0	20,0	0,0	0,0
Menot yhteensä	-1 746,2	-4 750,0	-710,0	-2 750,0	-350,0
Netto	-1 566,2	-4 150,0	-690,0	-2 750,0	-350,0
Kunnallistekniikan rakentaminen yhteensä					
Tulot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusosuudet yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Menot yhteensä	-338,0	-1 530,0	-1 770,0	-410,0	-1 470,0
Netto	-338,0	-1 530,0	-1 770,0	-410,0	-1 370,0
Vesi- ja viemärilaitos yhteensä					
Tulot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusosuudet yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot yhteensä	-71,9	-155,0	-700,0	-450,0	-350,0
Netto	-71,9	-155,0	-700,0	-450,0	-350,0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Tulot yhteensä	22,7	20,0	20,0	20,0	20,0
Rahoitusosuudet yhteensä	180,0	600,0	20,0	0,0	100,0
Menot yhteensä	-2 277,7	-6 850,0	-3 536,0	-3 805,0	-2 310,0
Netto yhteensä	-2 075,0	-6 230,0	-3 496,0	-3 785,0	-2 190,0

10 TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SEURANTA

Talousarvion täytäntöönpano tapahtuu pääasiassa käyttösuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä. Kunnanhallitus antaa tästä tarkemmat ohjeet talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa seuraavassa esitettyjen periaatteiden pohjalta:

Sen jälkeen, kun valtuusto hyväksyy talousarvion, jossa se on asettanut tehtäville tavoitteet ja antanut toimielimille tulosalueittain, hankeryhmittäin tai hankkeittain määrärahat ja tuloarviot, hyväksyvät kunnanhallitus ja asianomaiset lautakunnat käyttösuunnitelmansa valtuuston päätöksiä vastaaviksi.

Näillä toimielimen käyttösuunnitelmilla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot käyttötalouden tulosalueille ja toiminnoille sekä investointiosan kohteille osamäärärahoiksi ja osatuloarvioiksi.

Edelleen johtavat viranhaltijat päättävät viranhaltijoiden käyttösuunnitelmilla tämän jälkeen tavoitteiden asettamisesta sekä osamäärärahojen ja osatuloarvioiden jakamisesta osatoiminnoittain käyttötaloudessa. Investointiosassa näistä päätetään aina toimielintasolla.

Kuntalain 113 §:n mukaan kunnan tilinpäätökseen on sisällytettävä talousarvion toteutumisvertailu. Tähän tullaan sisällyttämään myös sitovien tavoitteiden seuranta. Toimintakertomuksessa tullaan tarkastelemaan myös muita, ei-sitovia tavoitteita.

Valtuusto hyväksyy tilikauden tuloksen käsittelyeriä kuten vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutoksia samoin kuin käyttöomaisuuden poistoja koskevat suunnitelmat talousarvion tuloslaskelman yhteydessä. Nämä eivät ole määrärahoja eivätkä tuloarvioita, koska ne eivät ole rahoitusvaikutteisia eriä. Kunnanhallitus tekee tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä esityksen valtuustolle tilikauden tuloksen käsittelystä ja esittää sen toimintakertomuksessa kuntalain 115 §:n mukaisesti.

Valtuuston hyväksymän talousarvion sekä toimielinten ja viranhaltijoiden käyttösuunnitelmiin sisältyvien tavoitteiden, osamäärärahojen ja osatuloarvioiden seuranta suoritetaan sisäisen valvonnan ohjetta noudattaen kunkin toimivaltaisen viranhaltijan ratkaisun mukaisesti. Kunnan taloudesta ja oleellisista tapahtumista raportoidaan säännöllisesti lautakunnille, kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle. Lisäksi vuoden aikana laaditaan yksi osavuosi katsaus ensimmäiseltä puolivuotiskaudelta.

Taloussuunnitelmaosan täytäntöönpano ja seuranta tapahtuu pääasiassa seuraavan, vuosia 2021–2023, koskevan talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisen yhteydessä.

**Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023**

11 KONSERNIYHTEISÖILLE JA MUILLE TOIMINNALLISESTI TÄRKEILLE YHTEISÖILLE ASETETUT TAVOITTEET

KANTA-HÄMEEN SAIRAANHOITOPIIIRIN KY

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Toimivat palvelut	Odotusaika ensikäynnille enintään 3 kk.	Ensikäynnille pääsyn odotusaika
Toimivat palvelut	Leikkausta odottavien potilaiden määrän pitäminen valvontaviranomaisen hyväksymissä rajoissa.	Leikkausjonon pituus
Talouden tasapainon säilyminen	Sairaanhoitopiirin tulos on talousarvion mukainen ilman lisälaskutusta kunnilta.	Talousarvion toteutuminen

RIIHIMÄEN SEUDUN TERVEYSKESKUKSEN KY

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Toimivat palvelut	Hoidon jatkuvuuden turvaaminen: Omahoitaja-omalääkäri -mallia laajennetaan koko väestölle. Sama ammattilainen, joka tapaa potilaan ensimmäisellä kerralla, hoitaa potilaan mahdollisuuksien mukaan myös jatkossa.	Väestö on jaettu työpareille tai tiimeille.
Toimivat palvelut	Mielenterveys- ja päihdeyksikkö (MPY) kehittää uusia toimintatapoja, palveluiden oikea-aikainen saatavuus.	Mielenterveys- ja päihdeyksikön (MPY) odotusajat, nuorten päihdeongelmien hoito.
Talouden tasapainon säilyminen	Talousarvion toteutuminen	Kuntayhtymän tulos on talousarvion mukainen.
Toimivat palvelut	Asiakas saa yhteyden vaivatta ja ratkaisun viiveettä: Sähköiset palvelut ovat käytössä, mm. Oma Olo.	Vastaanottokäyntien osuus kaikista hoitokontakteista on 70 %.

YRITYSVOIMALA OY

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Toimivat palvelut	Yritysten tarvitsemien perusneuvontapalvelujen tuottaminen	Neuvontapalveluja saaneiden asiakkaiden lukumäärä vähintään 550 / vuosi, joista hausjärveläisiä noin 10 %.
	Yritysten tarvitsemien perusneuvontapalvelujen tuottaminen	Asiakastytytyväisyyskyselyn mukainen tulos on yli 8,0.

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

HYRIA KOULUTUS OY / HYRIA AIKUISKOULUTUS OY

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Toimivat toisen asteen ammatillisen koulutuksen palvelut on saatavissa talousalueelta	Hausjärveläiset opiskelijat Hyriassa	Nuorten ja aikuisten toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa olevien määrä pysyy vuoden 2020 tasolla tai lisääntyy.
	Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä	Negatiivinen keskeyttäminen pysyy vuoden 2020 tasolla tai alenee

HYRIA SÄÄTIÖ

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Toimivat palvelut	Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä	1. Seudulliseen Ohjaamotoimintaan osallistuminen, asiakasmäärä vuositasolla
		2. Yhteistyö kunnan koulu-, nuoris- ja perusturvatoimen kanssa toimii saumattomasti.
		3. Työpajan kapasiteetti on täydessä käytössä.
	Aikuisten työpajatoiminta: asiakkaiden siirtyminen työhön tai koulutukseen	1. Aikuisten työpajalta vähintään 50 % asiakkaista siirtyy työelämään tai koulutukseen. Työpajan kapasiteetti on täydessä käytössä. Yhteistyö kunnan perusturvatoimen kanssa toimii saumattomasti.
		2. Aikuisten työpajatoiminnan vaikuttavuutta mitataan vuosittain.

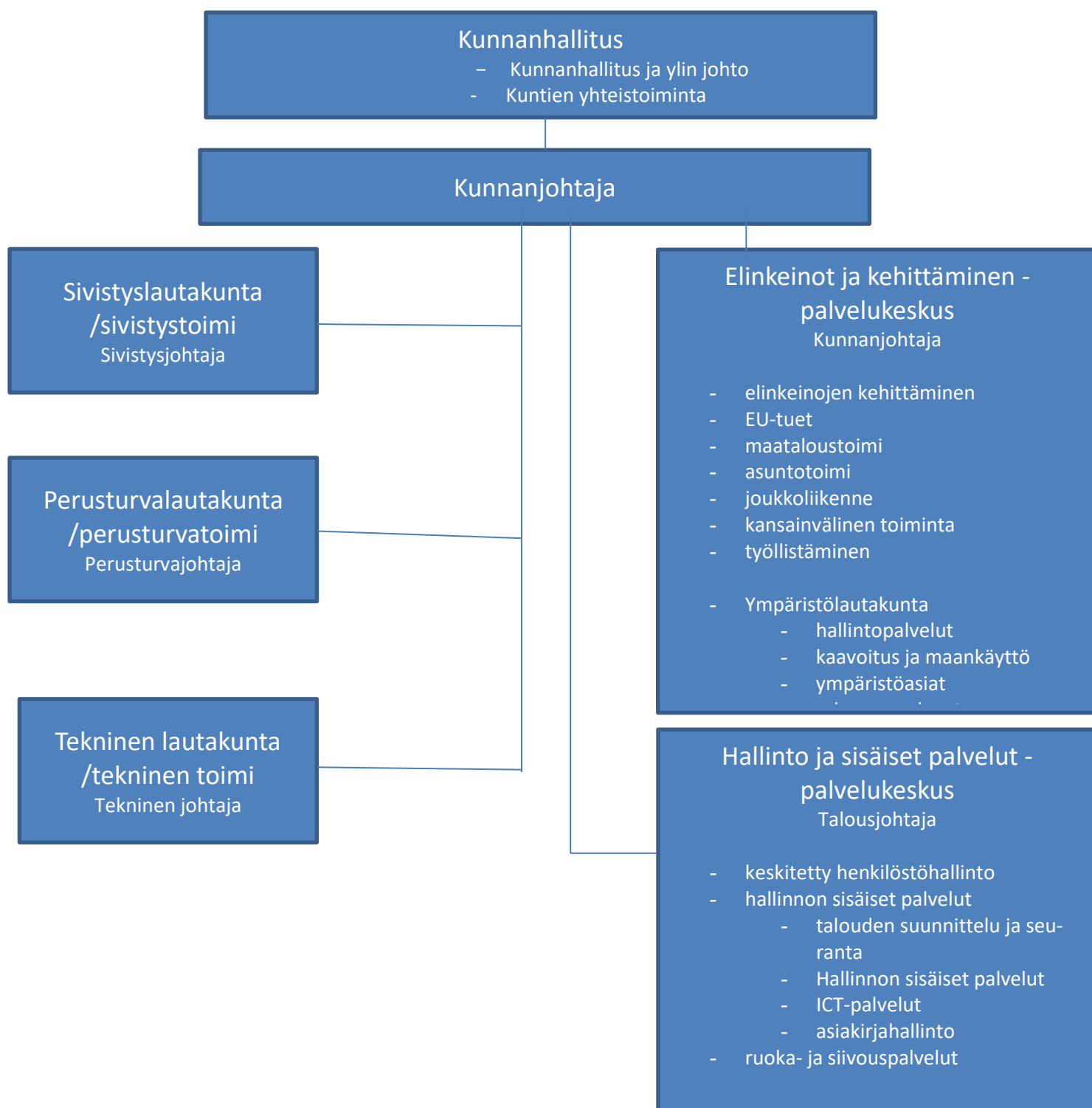
HAUSJÄRVEN TALO OY

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Kunnan elinvoima-ohjelmaa tukeva toiminta	Omistajan määräämän toiminnan toteutus päätösten mukaisesti	Yritysten toimitilatarpeisiin vastaaminen tarvittaessa.

12 LIITTEET

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

LIITE 1. HAUSJÄRVEN KUNNAN HALLINTO-ORGANISAATIO VUONNA 2021

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Liite 2 TUNNUSLUKUJEN MÄÄRITELMIÄ

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$
Vuosikate prosenttia poistoista = 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate osoittaa tulo- ja meno-eräiden, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja meno-eräiden riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja meno-eräiden on riittävä.

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulo- ja meno-eräiden olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi. Jos poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnittelukaudelle tai investointeja on taloussuunnitelmassa leikattu ja siirretty suunnitelman ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnittelukautta pitemmällä jaksolla.

Tulo- ja meno-eräiden on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulo- ja meno-eräiden heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja meno-eräiden riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon erot veroprosenteissa. Riittävä tulo- ja meno-eräiden voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulo- ja meno-eräiden riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

Lähde: Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.2017

Talousarvio 2021
Taloussuunnitelma 2021-2023

Rahoituslaskelman tunnusluvut**Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta**

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % = $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Kassan riittävyys = $365 \times \text{rahavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Tunnusluku kuvaa kunnan maksuvalmiutta ja se ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

HAUSJÄRVI
